

ÖFVERSTÅTHÅLLARE-EMBETETS

UTI

STOCKHOLMS STAD

TILL

KONGL. MAJ:ET

i underdänighet afgifna

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

STOCKHOLM, 1857.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

KONGL. BOKTRYCKARE.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Öfverståthållare-embetets uti Stockholms Stad till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna Femårs-berättelse för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

ÖFVERSTÅTHÅLLARE-EMMETETS

UTI

STOCKHOLMS STAD

TILL

KONGL. MAJ:ET

i underdänighet afgifna

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855.

STOCKHOLM, 1857.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

KONGL. BOKTRYCKARE.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
1:o. Om Stadens allmänna beskaffenhet.....	3.
2:o. Invånare.....	5.
Folkmängden.....	5.
Födde.....	6.
Döde.....	7.
Af denna dödlighet utgjorde barna-antalet.....	7.
Folkets lynne, bildning, sedlighet, konst och näringsflit samt välmåga.....	8.
Brott.....	9.
3: o. Näringar.....	9.
Grosshandlares och hos dem anställda Handelsbokhållares antal.....	10.
Gross- och Minuthandel.....	10.
Minuthandelsklassernas ledamöters och betjenings antal.....	10.
Handtverkeri-yrken blifvit utöfvade af följande antal idkare, gesäller, lärlingar och andre arbetare.....	11-15.
Idkare af sådana näringar, som icke kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk.....	16.
Personer, innehafvande rättighet att idka.....	17.
Angående fabriks- och manufaktur rörelsen.....	17-23.
Handtverk eller fabriksrörelse.....	24-25.
Införde och förtullade varor.....	26-27.
Infördt: Guld, Silfver.....	28.
Utfördt: Guld, Silfver.....	28.
Stockholms skeppsrederier.....	29.
Stockholms handelsfartyg.....	29.
Handeln till Brasilien.....	30.
Ostindiska handeln.....	30.
Handeln på England.....	30.
Handeln på Norra Amerika.....	30.
4:o Politi.....	34.
Nya polis- och nattbevaknings-korpsen.....	35.
Interims-aflönings- och Utgiftsstat.....	36.
Diverse utgifter.....	36-37.

Gatulykning.....	41.
Gatuläggnings.....	42.
Brandsläcknings-anstalterne.....	42.
Skjutsnings-anstalterne.....	42.
Nya cellfängelse-byggnaden.....	42.
Vattenledning.....	43.
Undervisnings-anstalters samt Fattigförsörjnings-, Välgörenhets-, Sjukvårds- och Arbets-inrättningsars tillstånd.....	45.
A) Undervisnings-anstalter.....	44-45.
1:o) Läroverk och Skolor, lydande under Direktionen för Stadens Undervisningsverk....	44-45.
2:o) Skolor, ställda under inseeende dels af Stockholms stads Konsistorium eller Kongl. Hof-konsistorium, dels af särskilde direktioner och styrelser.....	46-47.
B) Fattigvårds- och Pensions-anstalter och andra barmhertighets-inrättningar.....	52.
I. Barnhus, Barnbördshus och Uppfostrings-anstalter.....	62-63.
II. Barmhertighets-inrättningar, som åt fattiga, egentligen ålderstigna, lemna bostad jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.....	64-65.
III. Pensions-inrättningar och andra fromma Stiftelser, till hvilka delägarerätt icke är beredd genom erlagda afgifter.....	66-67.
IV. Öfriga pensions-inrättningar i Hufvud- staden, till hvilka i allmänhet delägarerätt beredes genom årliga afgifter.....	72.
C) Sjukvårdsanstalter.....	74.
D) Arbets-inrättningar.....	77.

Stadens inkomster och utgifter samt kostnad för	
stadens styrelse.....	81.
Inkomster.....	82-83.
1:o Af handel och sjöfart.....	82.
Stadens öfrige inkomster.....	84.
Utgifter.....	88-89.
Till stadens allmänna inrättningar.....	88.
Till fromma stiftelser.....	88.
Till Klereciets aflöning.....	88.
Stadens öfrige utgifter.....	88.
Jemförelse emellan stadskassans inkomster och	92.
utgifter.....	
Stadskassans skuld.....	92.
Fordringarne.....	93.
Angående den s. k. hamn- och brobyggnads-	
fonden, som jemväl lyder under Drätsel-	
kommissionens förvaltning, hafva följande	
uppgifter blifvit lemnade	96-97.
Bemedlings-kommissionen.....	98.
Stockholms stads Båtsmanshålls-kommission.....	102.
Brandvaktskassan.....	102.
Stadens inqvarterings-inrättning.....	104.
Förvaltningen för gatulägnings-arbetena i	
hufvudstaden.....	106.

Tabellbilaga

Tabell, tillhörande Öfverståhållare-Embetets berättelse om Stockholms Stads tillstånd i ekonomiskt och statistiskt afseende under åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Till underdånig åttlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 22 December 1848, hvarigenom Öfverståthållare-Embetet har sig ålagdt, att hvart femte år till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdånig berättelse angående Stockholms stads tillstånd i ekonomiskt och statistiskt afseende, får Öfverståthållare-Embetet, sedan uppgifter och utlåtanden ifrån vederbörande blifvit infordrade och inkommit, i underdånighet afgifva en sådan berättelse för åren 1851, 1852, 1853, 1854 och 1855, uppställd i den ordning och under de rubriker, Eders Kongl. Maj:t medelst utfärdade formulärer anbefallt till iakttagande.

1:o. Om Stadens allmänna beskaffenhet.

Den beskrifning om hufvudstadens läge och allmänna beskaffenhet, som i Öfverståthållare-Embetets tvänne första femårsberättelser finnes meddelad, får Öfverståthållare-Embetet i underdånighet åberopa, tillika med hvad de följande berättelserne innehålla, angående sedermera vidtagne åtgärder för stadens förskönaude och allmänna förbättringars införande.

Under de år, som denna femårsberättelse omfattar, har fortfarande omtanken för hufvudstadens förskönande och förbättraende i flera riktningar, så väl å det allmännas sida som hos enskilda, gjort sig gällande. Bland byggnader och arbeten, som för allmän räkning blifvit verkställda, må anföras: fullbordandet af nya cellfångelse-byggnaden och kaj-byggnaden af huggen sten längs hela skeppsbron; undanrödjande af det å skeppsbron befintliga missprydaende kokhuset; planering och orduande verkställd af planen söder om slussen, eller det numera kallade Carl XIV Johans torg, jemte anläggande derstädes af bodar och bryggor för fiskhandeln; kaj-anläggning påbörjad från slussen längs Kornhamnstorg; Riksmuseum påbörjad och fortsatt; anläggningen å den igenfyllda delen af Packartorgsviken, »Berzelii park» kallad, fullbordad och genom planteringar förskönad; trottoirers anbringande på gator, der sådana kunnat anläggas, och gators omläggning, hvilken dock, till följd af allt för knappa anslag, icke motsvarat behofvet.

Härförutan har under nämnde tiderymd hufvudstaden blifvit prydd med tvänne dyrbara monumenter, nemligen högstsalig Hans Maj:ts Konung Carl XIV Johans och stadens grundläggares, Birger Jarls, bildstoder, uppförde, den förstnämnde på Eders Kongl. Maj:ts egen höga bekostnad, å planen söder om nya slussen och den sedan, genom enskildes och stadens bidrag, på Riddarholmen å den framför Riddarholmskyrkan belintliga plan, som efter Eders Kongl. Maj:ts nådiga föreskrift numera kallas Birger Jarls torg.

Af Stockholms Handels- och Ekonomikollegium hafva under de sista fem åren tillstånds-resolutioner blifvit meddelade för uppförande af 172 större och mindre bonings- och fabriks-hus, 218 större och mindre uthus, 280 till- och påbyggnader, och dessutom för 363 större och mindre reparationer och förändringar. Häraf och då sådana tillstånds-resolutioner blifvit utfärdade under qvinqueunium 1843—1847 för endast 89 nya bonings- och fabriks-hus, 61 uthus och 107 till- och påbyggnader samt under de tre åren 1848—1850 för 74 bonings- och fabriks-hus, 83 uthus och 101 till- och påbyggnader. — visar det sig, att enskildes byggnads-företag äro i starkt stigande, och har genom de flerstädes ganska betydliga och vackra byggnaderne staden vunnit ej ringa försköning.

På detta ställe bör icke lemnas obemäldt, hurusom, uppå Stadsnämndens hos Öfverstyrelsen för Stockholms Stads Brandförsäkringskontor gjorde framställning om anslag af kontorets medel till *arbetare-bostäders* uppförande, bemälda styrelse redan den 5 Maj 1849 beslutat, att af Brandförsäkringskontorets medel anvisa, till en början, ett belopp af 60,000 R:dr B:ko att, under benämning af »Fattigbyggnads-fonden», användas såsom låneunderstöd åt dem, som i Brandförsäkringskontoret anmäla sig vara sinnade att, enligt godkänd ritning och kostnadsförslag samt under

i öfrigt stadgade villkor, inom hufvudstaden uppföra våningshus af sten, inredda till beboende, emot lindrig hyra, af fattiga hushåll ibland de arbetande klasserne med ett efter dessa våningshus afpassadt antal uthus af sten.

Med låneunderstöd från ofvannämnde fond äro, under åren 1851—1855, arbetare-bostäder af enskilde personer uppförda i 12 egendomar, belägne i olika stadsdelar; och innehålla berörde boningshus tillsammans 141 särskilda lägenheter, bestående af dels ett rum och kök, dels ett rum med spis och kakelugn, hvarför, jemte tillhörande uthus, årliga hyran blifvit, med afseende å bostädernas läge och beskaffenhet, af Stadsnämnden bestämd från 23 R:dr 16 sk. till 60 R:dr.

Derjemte och sedan de, till minne af Eders Kongl. Maj:ts lyckliga återställande till helsen, år 1853 inom hufvudstaden subskriberade medel, utgörande tillsammans 30,650 R:dr, deraf 15,938 R:dr 16 sk. blifvit tecknade att erläggas på en gång och 14,711 R:dr 32 sk. under fem år med en femtedel årligen, till Stadsnämnden öfverlemnats för att användas till uppförande af sunda och tjenliga bostäder åt de arbetande klasserne, har, genom Stadsnämndens försorg, en sådan bostad i egendomen *N* 1, kvarteret Barnängsbacken större, vid Tjärhofsgatan inom Catharina församling blifvit uppförd, innehållande, oberäknadt rum för en tillsyningsman, 16 lägenheter, hvardera om ett rum med kök, jemte till hvarje lägenhet hörande källare, vedbod och afstråde, äfvensom tvättstuga med mangelbod och badrum till gemensamt begagnande af hyresgästerna; varande årliga hyran bestämd till 53 R:dr 16 sk. för hvar och en af de största och till 50 R:dr för hvardera af de minsta utaf dessa lägenheter.

2:o. *Invånare.*

Folkmängden i hufvudstaden har enligt mantalslängderna utgjort:

år 1851.	Mantalsskrifne	Mankön	26,735.		
	»	Qvinkön	36,942.	63,677.	
	Mantalsfrie	Mankön	15,757.		
	»	Qvinkön	13,636.	29,393.	93,070.
år 1852.	Mantalsskrifne	Mankön	26,781.		
	»	Qvinkön	37,606.	64,387.	
	Mantalsfrie	Mankön	15,966.		
	»	Qvinkön	13,879.	29,845.	94,232.

år 1853.	Mantalskrifne	Mankön	27,175.		
	»	Qvinkön	38,251.	65,426.	
	Mantalsfrie	Mankön	16,072.		
	»	Qvinkön	13,887.	29,959.	95,385.
år 1854.	Mantalskrifne	Mankön	27,169.		
	»	Qvinkön	37,970.	65,139.	
	Mantalsfrie	Mankön	15,857.		
	»	Qvinkön	13,870.	29,727.	94,866.
år 1855.	Mantalskrifne	Mankön	27,407.		
	»	Qvinkön	38,536.	65,943.	
	Mantalsfrie	Mankön	16,027.		
	»	Qvinkön	13,980.	30,007.	95,950.

År 1850 uppgick folknnummern, enligt hvad föregående femårsberättelse utvisar, till 91,544 personer och har således under dessa fem år ökats med 4,406 personer.

Antalet af födde och döde har varit:

	Mankön.	Qvinkön.	Oäkta		Summa.
			M.	Qv.	
<i>Födde:</i>					
år 1851	873	896	726	753	3,248
» 1852	926	902	805	695	3,328
» 1853	904	782	753	681	3,120
» 1854	892	881	731	673	3,177
» 1855	927	906	782	788	3,403
Summa	4,522	4,367	3,797	3,590	16,276

		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Flera döde än födde.
<i>Döde:</i>					
år	1851	1,913	1,632	3,545	297
»	1852	1,986	1,680	3,666	338
»	1853	3,003	2,859	5,862	2,742
»	1854	2,066	1,945	4,011	834
»	1855	2,094	2,033	4,127	724
Summa		11,062	10,149	21,211	4,935

Af denna dödlighet utgjorde barna-antalet:

		Under 1 år.	Emellan 1 och 3 år
år	1851	970	257
»	1852	1,098	300
»	1853	918	399
»	1854	1,057	406
»	1855	1,063	357

Under åren 1846, 1847, 1848, 1849 och 1850 utgjorde de föddes antal 14,666 och de dödes 18,493; vid jämförelse hvaraf med ofvanuppgifne förhållande finnes, att under ifrågavarande 5 år de föddes antal varit 1,610 och de dödes 2,718 större än under förstnämnde tiderymd.

Den stora tillökning i antalet döda, som uppgifterna för åren 1853—1855 utvisa, har varit en följd af den under dessa år gängse kolera-farsoten, hvilken bortryckt

år	1853	2,875
»	1854	360
»	1855	738 personer.

Hvad beträffar *folkets lynne, bildning, sedlighet, konst och näringslit samt välmåga*, får Öfverståthållare-Embete t anför a: att, ehuru under de fem år, denna berättelse omfattar, någon genomgripande förändring i afseende på folkets sedlighet icke är att anmärka, tillhör det dock Öfverståthållare-Embete t att såsom en glädjande företeelse tillkännagifva; hurusom under de sednare åren den osedlighet, som ger sig tillkänna genom gröfre lagbrott, varit i bestämdt aftagande och säkerhetstillståndet förbättrats, så att hufvudstaden i detta afseende tryggt kan uthärda jemförelse med andra större städer. De befintliga skolorna besökas talrikt och i allmänhet förmärkes hos ungdomen af alla folkklasser en stigande håg att förvärfva kunskaper och bättre insigter i de yrken de omfatta, derom bland annat slöjdföreningens skolas ständigt sig ökande antal af lärjungar lemna r vitsord. Välmågan hos arbetsklasserna har, genom ökade arbetstillfällen, i förening med höjda arbetslöner, varit i stigande, särdeles under de tvänne sistförflutne åren och, fastän varuprisen på lifsförnödenheter dessa år blifvit ovanligt stegrade, hafva dock arbetslönerna stigit vida högre, och de förhöjda lefnadskostnaderne hafva således mindre drabbat de arbetsföra och ordentliga bland arbetsklassen, än andre personer, hvilka icke sett sina inkomster förökade i samma mån prisen på förnödenhetsvaror uppgått till förut okända belopp.

Det tillfälle, som personer tillhörande arbetsklassen i hufvudstaden sålunda erhållit, att förskaffa sig bättre och sundare bostäder samt kraftigare föda och att genom lit och omtanka kunna bereda sig besparingar för framtiden, kommer otvivelaktigt att fördelaktigt inverka på sedligheten inom denna klass, ehuru förbättringen endast småningom kan blifva märkbar. Öfverståthållare-Embete t bör dock icke lemna oanmärkt, att bland arbetsgifvare förspörjas, såsom det vill synas, ganska giltiga klagomål deröfver, att de höga arbetslönerna jemte lättheten att erhålla arbetsförtjenst föranledt många af arbetsklassen, som genom några dagars arbete kunna förskaffa hvad behofvet kräfver för den återstående delen af veckan, att tillbringa denna i sysslolöshet och lättja, utan omtanka för kommande tider.

Om tillståndet hos stadens handlande och handtverkeri-idkare åberopar Öfverståthållare-Embete t i underdånighet hvad i denna berättelse längre fram finnes anfördt.

Af Poliskammarens arbetsförteckningar upplyses, att de gröfre brottmålen, som derifrån bifvit hänskjutne till domstolarne, hafva utgjort:

	Brott, hvari- genom- menni- skolif blifvit spildt	Mord- brand	För- falsk- ningar.	Stölder och snatte- rier.	Sum- ma.
år 1851	2	—	22	442	466
» 1852	—	1	19	529	549
» 1853	—	1	22	543	566
» 1854	2	3	16	513	534
» 1855	2	—	20	411	433
Summa	6	5	99	2,438	2,548

Till ansvar för fylleri hafva i Poliskammaren blifvit fällda:

år 1851	1,415
» 1852	1,558
» 1853	1,838
» 1854	1,773
» 1855	1,701

som i medeltal för hvardera året utgör 1,657.

Då ofvanstående uppgift jemföres med uppgifterne för åren 1846, 1847, 1848, 1849 och 1850, under hvilka år antalet af ofvannämnde gröfre brott tillsammans utgjorde 2,776, visar det sig, att de gröfre brottmålen minskats; hvaremot medeltalet af de för fylleri bötfällda, som för åren 1848—1850 utgjorde 837, i högst betydlig mån ökats, hvartill orsaken väl till en stor del får sökas deri, att genom den förändrade organisationen af polisbevakningen, som numera är spridd öfver hela staden och ständigt i verksamhet, fylleriförseelserne, så vida de störa lugnet och ordningen, mindre än tillföre undgå polisens uppmärksamhet; äfvensom härvid bör anmärkas, att en icke obetydlig del af ifrågavarande antal afser personer, som under samma år flere gånger varit för fylleriförseelse tilltalade.

3:o. Näringar.

Vidkommande de såsom föremål för femårsberättelserne uppgifne frågor, på hvilka näring-fång hufvudstadens bestånd synnerligast grundas, om naturen af dess

handel, tillförsel af landets öfverskottsprodukter, afsättningsorter och kommunikation med desamme, åberopar Öfverståthållare-Embete i underdånighet hvad härom i dess förut afgifna femårsberättelser är anfördt, med tillägg att under ifrågavarande tid kommunikationen mellan hufvudstaden och landsorterna än ytterligare blifvit lättad och förökad genom tillkomsten af ett stort antal nya ångfartyg, hvilka snart sagdt dagligen besörja trafiken mellan hufvudstaden och alla betydligare städer vid kusterna och vid de större, med hafvet förenade, insjöarna, och får till upplysning i frågan, huruvida de är, som denna berättelse angår, stadens handel och näringar stigit eller fallit, samt hvilka gynnande eller ofördelaktiga konjunkture förorsakat någotdera af dessa förhållanden, underdånigst anföra, liksom i de förra femårsberättelserne, hvad de af stadens Magistrat, Handels- och Ekonomi-Kollegium, Borgerskapets Äldste samt andre vederbörande i ämnet meddelade uppgifter och utlåtanden hufvudsakligen innehålla.

Grosshandlares och hos dem anställda Handelsbokhållares antal har varit:

år 1851	Grosshandlare	230.	Handelsbokhållare	250.
» 1852	»	268.	»	293.
» 1853	»	265.	»	298.
» 1854	»	276.	»	324.
» 1855	»	292.	»	370.

Och är under berörde tid burskap å Grosshandel vunnet af 91 och uppsägd af 28.

Gross- och Minuthandel, emot särskild beskattning för hvardera yrket, hafva idkat:

år 1851	21	med	37	Bokhållare och	Betjente.
» 1852	20	»	38	»	»
» 1853	14	»	28	»	»
» 1854	5	»	7	»	»
» 1855	7	»	9	»	»

Enligt anteckningarne uti Krono-uppbördsverkets Kontroll-kontor, hafva Minuthandelsklassernas ledamöters och betjenings antal utgjort:

	Ledamöter.	Betjente och Biträdande.
år 1851	597	630
» 1852	621	643
» 1853	618	613
» 1854	638	645
» 1855	638	683

Såsom minuthandlare hafva under nämnde år 226 vunnit burskap och 144 uppsagt sådan rättighet.

Kofferdikaptener med burskapsrätt, hvilka, enligt Kongl. Brevet den 21 September 1850, äro med Stockholms Handelsförening förbundne till en afdelning af Stockholms Borgerskap, utgjorde:

vid 1851 års slut	117,	deraf sysselsatte	88,	utan sysselsättning	29
» 1852	»	131	»	102	» 29
» 1853	»	129	»	104	» 25
» 1854	»	145	»	99	» 46
» 1855	»	154	»	119	» 35

Enligt de uppgifter, som erhållits från Krono-uppbördsverkets Kontroll-kontor, hafva nedannämnde handtverkeri-yrken blifvit utöfvade af följande antal idkare, gesäller, lärlingar och andre arbetare:

	1851.				1852.			
	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Bagare	74	115	64	130	79	126	100	140
Bildhuggare	6	6	12	5	8	5	31	2
Bleckslagare	23	32	41	9	24	25	50	5
Bokbindare	46	68	80	—	47	67	81	—
Borstbindare	8	2	8	5	9	4	12	6
Bryggare	66	5	25	307	76	9	30	309
Byggmästare	9	14	2	103	6	10	2	101
Filhuggare	2	—	5	—	2	—	1	1
Förgyllare	13	5	14	5	17	6	20	1
Garfvare	18	29	21	32	22	26	24	30
Gelbgjutare	12	12	39	1	10	10	35	4
Glasmästare	28	19	28	—	29	15	50	3
Glasslipare	3	—	1	1	2	1	2	—
Gulddragare	1	2	4	3	1	2	4	4
Guldslagare	4	9	4	1	4	6	5	—
Guldsmeder och Juvelerare	51	135	80	4	57	117	84	9
Gördelmakare	9	8	14	1	9	5	12	1
Handsk- och Sämskmakare	7	6	2	5	8	3	2	6
Hofslagare	27	38	103	2	24	34	105	5
Jern- och Stålarbetare	4	1	4	7	5	5	10	1
Kakelugnsmakare	12	30	18	34	14	42	22	44
Kammakare	10	8	13	5	9	15	14	—
Klockgjutare	2	—	2	—	2	2	5	—
Klensmeder	30	35	101	2	28	25	102	2
Kopparslagare	21	32	25	1	23	33	29	3
Körsnärer	11	10	9	—	11	9	10	—
Knappmakare	—	—	—	—	—	—	—	—
Messingsslagare	2	2	5	—	2	2	5	2
Murmästare	16	10	4	29	14	15	4	71
Målare	88	87	152	8	95	81	148	2
Nålmakare	3	—	7	2	2	1	6	3

1853.				1854.				1855.			
Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
84	159	104	156	89	152	109	147	90	126	101	113
8	6	32	2	8	9	32	2	9	9	35	3
28	50	51	6	27	37	52	4	28	40	46	2
52	66	85	—	54	73	87	2	51	69	79	2
7	6	12	4	6	3	11	5	6	4	14	13
75	—	22	288	70	—	23	293	70	18	21	309
12	13	1	102	12	13	1	105	15	18	2	145
3	1	5	—	2	—	4	—	5	1	5	1
15	4	19	—	15	6	17	5	12	6	17	1
21	21	14	20	17	24	5	47	14	18	2	23
11	20	20	1	12	16	23	1	11	15	24	2
27	18	30	2	22	12	29	—	21	14	30	—
1	—	—	1	3	—	—	1	3	—	—	1
1	4	1	4	1	4	1	4	2	4	2	6
4	9	3	1	5	9	4	—	3	8	3	—
47	104	81	3	44	100	68	4	46	99	67	5
10	10	9	4	8	9	10	—	8	6	7	2
9	5	7	23	10	4	6	6	9	6	5	11
26	37	92	2	23	30	96	3	21	31	84	2
5	5	9	—	3	1	3	—	3	—	—	3
18	50	29	38	20	31	18	55	18	32	21	77
10	16	14	1	11	12	14	2	9	13	13	—
1	—	—	1	2	1	2	—	2	1	3	—
32	33	95	7	26	29	85	3	24	36	84	2
26	34	30	2	26	36	31	3	27	33	41	2
8	6	9	—	7	17	9	—	6	16	7	5
—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—
2	3	4	—	2	3	4	—	2	3	3	1
16	16	4	85	18	20	14	131	18	17	17	100
90	67	143	6	91	85	139	2	82	68	146	5
3	4	11	—	4	6	13	1	3	6	9	2

	1851.				1852.			
	Mästare.	Gesällar.	Lärlingar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesällar.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Pistolsmeder	1	1	1	—	1	1	1	—
Perukmakare	17	8	22	—	15	10	17	—
Plåtslagare	3	8	15	1	3	9	14	1
Pumpmakare	3	—	—	2	5	2	4	2
Repslagare	6	17	3	4	6	31	17	2
Sadelmakare	25	28	55	2	27	24	48	—
Segel- och Kompassmakare .	7	11	—	21	8	8	2	21
Sejlare	6	11	14	5	8	7	24	2
Skomakare	287	367	382	55	293	375	392	24
Skorstensfejare	8	8	55	—	8	7	57	1
Skräddare	160	206	178	1	162	201	195	1
Skärslipare	1	—	2	—	1	—	2	—
Snickare	152	291	358	15	157	318	397	31
Snörmakare	19	12	25	10	17	16	20	16
Sockerbakare och Schweitzare.	32	22	36	—	37	23	37	—
Stenslipare	1	—	—	—	2	—	—	—
Stenhuggare	4	4	3	16	4	4	3	15
Stolmakare	4	1	3	—	6	—	3	—
Svarfvare och Blockmakare .	13	19	32	2	13	26	29	5
Tapetserare	30	19	59	—	32	20	53	—
Tenngjutare	3	5	4	—	4	2	4	—
Tumstocksmakare	3	—	3	1	3	—	4	1
Tunnbindare	26	29	59	13	28	36	55	15
Vagnmakare	18	27	31	1	18	23	35	1
Summa	1,435	1,812	2,237	851	1,497	1,842	2,396	893

Någon upplysning om värdet af de här ofvan uppräknade handtverksiddkares tillverkningar har icke kunnas erhållas.

1853.				1854.				1855.			
Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetare.	Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andre Arbetare.
1	1	1	—	1	1	1	—	1	1	1	—
16	9	12	—	15	10	13	—	14	12	12	—
5	12	15	—	4	8	14	—	5	6	15	1
3	2	4	—	4	—	5	3	4	1	2	3
6	26	11	5	6	29	20	5	5	16	15	8
26	24	42	2	24	24	39	1	27	26	48	2
7	7	4	20	8	6	2	14	9	9	3	23
7	10	27	2	9	7	17	—	2	2	11	—
299	378	408	40	299	430	389	33	278	404	395	26
8	8	57	—	8	8	57	—	8	7	55	—
157	242	202	5	150	241	143	5	149	234	147	9
1	—	2	1	1	2	—	—	1	—	2	—
158	328	371	17	163	343	347	20	159	365	358	25
17	5	22	2	17	12	17	6	19	21	18	11
37	18	41	—	40	20	41	—	42	31	41	5
2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
7	3	2	14	8	4	2	33	6	4	2	26
5	—	4	1	2	—	4	—	4	—	3	4
14	19	28	1	14	20	23	1	13	21	22	3
36	14	53	2	38	21	56	—	40	24	58	1
4	2	3	—	4	2	2	—	3	2	2	1
3	—	3	—	3	—	3	—	4	—	4	1
27	34	69	6	28	35	67	5	25	28	56	3
16	27	33	1	20	20	41	1	18	25	33	—
1,514	1,876	2,355	856	1,506	1,965	2,213	949	1,455	1,956	2,191	1,088

Idkare af sådana näringar, som icke kunna bestämdt hänföras till handel eller handverk:

	1851.			1852.			1853.			1854.			1855.		
	Idkare.	Bejening. Arbetare.	Andre Arbetare.	Idkare.	Bejening. Arbetare.	Andre Arbetare.	Idkare.	Bejening. Arbetare.	Andre Arbetare.	Idkare.	Bejening. Arbetare.	Andre Arbetare.	Idkare.	Bejening. Arbetare.	Andre Arbetare.
Apothekare	14	53	—	14	59	6	14	54	8	14	56	12	14	57	18
Badaremästare	19	36	—	19	35	—	19	34	—	20	36	—	22	34	—
Boktryckare	24	322	4	22	313	9	21	309	16	25	315	23	30	297	63
Kaffekokare	25	—	—	33	—	—	37	—	—	25	—	—	23	—	—
Fiskköpare	32	—	54	32	—	55	33	—	57	36	—	56	37	—	58
Hyrkuskar	8	—	67	8	—	69	9	—	75	11	—	83	11	—	85
Notfiskare	4	—	1	4	—	1	4	—	2	4	—	2	4	—	2
Slagtare	27	50	32	25	48	32	26	51	34	29	45	39	31	28	68
Traktörer	69	—	108	69	—	105	66	—	102	63	—	103	62	—	102
Trädgårdsmäst.	31	2	64	31	2	64	33	—	60	35	—	62	39	—	58
Vinskänkar	115	103	75	115	102	89	115	93	80	112	98	92	111	106	109
Åkare	62	—	147	64	—	141	70	—	146	78	—	149	89	—	136
Summa	430	566	552	436	559	571	447	541	580	452	550	621	473	522	699

Antalet af personer, som under ifrågavarande år idkat särskilda närings-yrken, icke tillhörande någondera af borgerskapets klasser, har utgjort:

Personer

	1851.	1852.	1853.	1854.	1855.
<i>Personer, innehafvande rättighet att idka:</i>					
Baksetillverkning	21	25	22	19	24
Chokoladtillverkning	6	8	5	4	5
Grönsakers försäljning	23	19	16	19	47
Grynmalning	13	13	13	20	20
Hembryggeri	4	1	1	1	1
Hembageri	30	40	34	24	21
Hemslagteri	31	39	39	43	47
Klädmakeri	110	108	93	100	97
Korftillverkning	22	22	15	17	15
Krognäring	379	384	374	367	362
Ljusstöpning	21	16	15	10	11
Lutfiskhandel	10	8	10	12	9
Mångleri	698	751	754	733	771
Nipperhandel	72	67	66	71	70
Nålstolskramhandel	9	10	12	22	26
Sylthandel	8	6	6	6	12
Spisqvartersrörelse	5	5	—	—	—
Spisqvartersrörelse, utan försäljning af spirituosa	10	10	22	23	21
Tobakshandel utan burskapsrätt	71	99	119	150	153
Summa	1,543	1,631	1,616	1,641	1,722

Angående fabriks- och manufakturrörelsen här i staden under nu ifrågavarande fem år har följande på fabriksägarnes egne uppgifter, hvilka till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kommers-Kollegium årligen aflemnas, grundade sammandrag blifvit till Öfverståthållare-Embetet afgifvet; utvisande detta sammandrag ej mindre antalet af de särskilde fabriks- och manufakturidkare med deras arbetare, utan äfven värdet af deras tillverkningar:

	1851.				1852.			
	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.
Appretörs-fabriker	5	5	6	1,967	4	4	5	2,200
Band-fabriker	10	10	86	47,855	8	10	62	45,906
Bensvärts-fabriker	4	4	6	3,083	4	4	6	3,000
Bildhuggerier	5	5	23	1,100	4	4	23	900
Borstbinderier	2	2	5	400	—	—	—	—
Bomulls- och Linne-fabriker	10	13	129	48,606	5	6	79	42,078
Cattunstryckeri	—	—	—	—	1	1	5	55
Chemiskt blekeri	1	1	2	100	1	1	2	100
Chirurgiske Instrum.-fabriker	4	4	14	1,100	3	3	14	6,300
Chokolad-fabriker	5	5	—	667	2	2	—	116
Chemiska Elddons-fabriker . .	1	1	26	7,000	1	1	30	8,000
Eau de Cologne-fabriker . . .	5	5	1	1,997	3	3	—	1,000
Etui- och Portfölj-fabriker . .	6	6	14	1,550	3	3	8	850
Fabriksredskaps-tillverkerier .	4	4	7	540	3	3	4	500
Filhuggerier	2	2	7	250	2	2	4	250
Färgerier	23	23	57	22,819	22	22	62	34,571
Färgberederier	1	1	3	400	1	1	2	300
Förgyllare-fabriker	9	9	14	1,901	11	11	22	1,801
Garfverier	9	12	105	386,608	7	10	93	344,815
Gipsgjuterier	2	2	4	800	2	2	5	800
Glassliperier	4	4	3	567	3	3	3	367
Handskmakorier	3	3	26	4,800	2	2	28	5,500
Hvitgarfnings-fabrik	1	1	1	100	1	1	1	100
Jernbleckslackerings-fabriker .	5	5	14	713	6	6	20	1,003
Jern- och Stål-fabriker	13	13	46	2,500	7	7	25	1,400
Jerngjuterier	2	4	116	94,300	2	4	112	102,900
Kard-fabriker	4	4	43	7,609	4	4	38	7,094
Kautschuks-fabrik	1	2	2	3,000	1	1	2	1,333
Klädes-fabriker	4	5	99	133,774	1	2	65	76,473
Korg-fabriker	5	5	8	967	5	5	12	850
Korkskärerier	4	4	1	600	4	4	8	4,118

1853.				1854.				1855.			
Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
5	5	6	2,067	5	5	4	2,100	6	6	6	2,200
9	11	74	42,330	9	11	78	47,993	10	10	86	49,122
4	4	6	3,500	4	4	7	4,234	4	4	6	5,406
4	4	21	933	3	3	18	933	3	3	21	933
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	5	82	35,405	6	6	79	40,221	6	6	79	43,485
1	1	—	67	2	2	11	15,797	2	2	2	6,255
1	1	2	50	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3	13	6,500	2	2	15	6,400	2	2	15	6,400
2	2	1	367	2	2	1	383	4	4	1	950
1	1	39	8,000	1	1	30	4,000	1	1	48	4,000
4	4	1	1,407	3	3	1	1,567	5	5	—	2,317
3	3	6	700	3	3	12	813	3	3	10	2,167
4	4	3	350	3	3	4	333	3	3	4	258
2	2	4	283	2	2	5	500	2	2	5	233
23	23	61	38,771	22	22	64	44,196	23	23	71	49,137
1	1	2	200	1	1	2	200	1	1	2	200
11	11	20	2,017	8	8	17	1,617	8	8	17	1,634
9	11	116	354,733	10	12	119	442,428	11	13	137	480,146
2	2	5	800	2	2	5	800	2	2	5	800
3	3	3	267	2	2	2	200	2	2	2	200
2	2	29	4,800	2	2	24	4,550	2	2	24	4,520
1	1	1	100	1	1	—	100	1	1	—	100
5	5	15	883	5	5	16	770	5	5	19	953
7	7	24	1,313	7	7	17	1,066	9	9	28	2,317
2	4	188	159,549	2	4	140	155,530	2	4	223	191,467
4	5	39	7,016	4	4	35	7,287	4	5	31	7,384
1	1	1	2,000	1	1	2	1,333	1	1	1	2,000
2	4	63	53,546	2	2	63	56,900	2	3	61	133,640
4	4	9	534	4	4	8	534	3	3	10	467
4	5	10	5,166	4	4	38	9,362	5	5	23	14,875

	1851.			1852.				
	Fabriker.	Ärare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Ärare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
Kemiske fabriker	5	7	24	59,788	4	4	34	60,288
Kort-fabriker	5	5	41	23,625	4	4	35	23,175
Lack-fabriker	5	5	—	1,110	3	3	—	850
Läderlackerare	4	6	7	10,166	3	5	7	10,100
Läderpreparatör	1	1	—	100	—	—	—	—
Mathemat. Instruments-fabr. .	11	11	24	6,191	10	10	26	5,299
Meteorolog. Instrum.-fabriker	2	2	—	700	2	2	—	700
Metall- och Bronz-fabriker .	10	10	26	17,275	7	7	23	3,000
Metallduks-fabriker	4	4	9	1,183	3	3	5	683
Mekaniske fabriker	10	12	269	119,300	10	12	281	134,366
Nipper- och Galanteri-fabriker	2	2	3	4,000	—	—	—	—
Nålmakerier	1	1	3	100	3	3	12	250
Oljeslagerier	3	5	35	324,050	3	4	27	334,293
Optiske Instrument-fabriker .	3	3	10	1,874	3	3	7	1,274
Paraplymakerier	7	7	27	35,290	6	6	12	8,380
Porslinsbruk	1	3	200	162,962	1	2	206	174,627
Repslagerier	—	—	—	—	2	4	16	11,000
Saffians-fabriker	4	5	9	22,127	3	4	2	8,602
Siden-fabriker	17	27	778	909,667	15	25	763	943,174
Silkes-rederier	9	10	27	9,900	7	9	28	8,200
Skärsliperi	1	1	1	100	1	1	1	100
Socketbruk	14	28	179	1,719,948	12	22	173	1,432,419
Spegel-fabriker	4	4	7	1,000	5	5	9	1,500
Skeppsvarf	3	8	221	79,533	3	8	216	87,867
Stearinljus-fabriker	2	3	54	63,363	2	3	58	67,813
Stoffs-fabriker	2	2	16	13,749	2	2	18	16,676
Strump-fabriker	5	6	157	46,891	4	6	151	60,572
Svafvelsyre-fabrik	1	1	7	12,500	1	1	7	12,500
Såpsjuderier	5	5	13	67,250	5	6	11	75,700
Tagelberederi	1	1	—	50	1	1	—	50
Talgljus-fabriker	5	5	19	14,992	4	4	17	26,050

1853.				1854.				1855.			
Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
5	5	38	58,388	5	5	55	82,983	5	5	47	86,400
4	5	34	22,384	3	4	40	27,080	2	3	24	20,162
5	5	1	1,017	3	3	—	900	4	4	—	1,070
3	4	7	10,083	3	4	10	10,133	4	4	12	1,783
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	8	16	2,443	8	8	21	4,167	8	8	22	3,683
2	2	1	700	2	2	1	700	2	2	1	700
6	6	17	15,035	6	6	31	16,189	6	6	17	11,550
4	4	3	917	4	4	2	1,133	3	3	4	1,100
15	19	377	190,677	13	14	513	312,077	14	18	473	352,937
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3	13	300	3	3	12	400	3	3	15	400
4	8	23	326,286	3	7	54	458,643	3	7	25	465,347
2	2	4	500	2	2	5	467	3	3	5	600
6	6	13	8,093	7	7	10	7,489	7	7	9	7,989
1	2	222	167,690	1	2	227	184,401	1	2	219	212,874
2	4	23	13,467	1	2	12	6,500	1	2	12	6,300
2	4	3	1,067	2	4	5	2,667	—	—	—	—
15	24	630	881,795	13	21	707	911,770	12	22	757	1,082,468
7	9	26	8,200	7	9	28	8,200	7	9	34	17,700
1	1	3	100	1	1	1	100	1	1	1	100
11	21	158	1,460,838	11	22	182	1,597,976	11	25	252	1,973,533
6	6	12	1,333	7	7	9	1,553	6	6	12	1,783
3	8	213	86,010	2	4	156	66,346	4	6	310	145,725
4	5	66	114,667	3	4	58	174,000	3	4	54	178,500
2	2	17	18,481	2	2	23	19,597	2	2	19	19,954
3	5	141	69,658	3	4	156	78,647	3	5	159	81,264
1	1	6	12,500	1	1	7	12,500	1	2	6	12,500
5	5	14	82,199	5	7	13	120,766	5	6	28	169,533
1	1	—	50	1	1	—	50	1	1	—	50
5	5	17	22,506	6	6	17	29,917	5	5	21	29,150

	1851.				1852.			
	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.
Tobaks-fabriker	16	21	377	680,433	16	22	371	750,473
Tobaks-plantörer	2	2	2	460	1	1	1	200
Ur-fabriker	10	10	27	2,033	—	—	—	—
Vaxduks-fabriker	4	5	6	12,289	4	5	5	14,051
Vax- och Spermaceti-ljusfabr.	1	1	3	10,042	—	—	—	—
Vadd-fabriker	—	—	—	—	3	3	4	434
Åkdons-fabriker	5	5	11	933	—	—	—	—
Ättike-bryggerier	3	3	9	6,333	3	3	10	6,333
Diverse Idkare	6	6	12	9,900	4	4	7	2,530
Summa	348	407	3,483	5,228,660	283	339	3,284	4,978,209

1853.				1854.				1855.			
Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.	Fabriker.	Ägare och Mästare.	Arbetare.	Tillverk- ningsvärde.
18	20	447	825,076	22	27	586	925,743	25	33	562	1,015,770
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	9	25	2,383	9	9	30	2,483	8	8	31	2,783
5	5	11	15,114	5	5	18	15,857	4	4	8	20,460
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	7	2	1,033	9	9	4	855	11	11	10	2,150
—	—	—	—	2	2	7	267	2	2	6	334
3	3	7	7,833	3	3	12	13,833	4	4	19	19,800
7	7	11	5,450	14	14	53	38,901	15	16	62	59,787
313	370	3,448	5,167,867	314	366	3,840	5,985,437	328	390	4,167	7,019,475

Till upplysning om de personer, hvilka under ifrågavarande 5 år hos Stockholms Handels- och Ekonomi-Kollegium sökt och vunnit rättighet att såsom försörjningsmedel här utöfva handverk eller fabriksrörelse, äfvensom å dem, hvilka sådan rättighet uppsagt, har meddelats följande förteckning:

	1851.		1852.		1853.		1854.		1855.		Summa.	
	Antagne.	Uppsagde.	Antagne.	Uppsagde.	Antagne.	Uppsagde.	Antagne.	Uppsagde.	Antagne.	Uppsagde.	Antagne.	Uppsagde.
Bagare	17	2	26	7	18	1	17	1	18	8	96	19
Bleck- och Plåtslagare	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4	—
Bokbindare	2	—	2	—	—	—	2	—	1	—	7	—
Bryggare	1	—	1	—	—	—	3	—	3	2	8	2
Fiskblötare	1	1	3	—	4	—	—	—	2	1	10	2
Förtennare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Förgyllare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Gelbgjutare	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	—
Glasmästare	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4	—
Grynmalare	—	—	1	—	18	—	6	—	1	—	26	—
Guldsmeder	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—
Gördelmakare	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Handskmakare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Hofslagare	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Hästslagtare	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Kakelugnsmakare	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
Kammakare	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	4	—
Klensmeder	2	—	1	—	2	1	—	—	1	—	6	1
Klädesappretörer	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Murare	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	4	—
Musikalisk Instrumentmakare	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Målare	3	—	2	—	7	—	2	—	1	—	15	—
Paraplymakare	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Plåtslagare	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Perukmakare	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—

Sadel-

	1851.		1852.		1853.		1854.		1855.		Summa.	
	Anlagne.	Uppsagde.	Anlagne.	Uppsagde.	Anlagne.	Uppsagde.	Anlagne.	Uppsagde.	Anlagne.	Uppsagde.	Anlagne.	Uppsagde.
Sadelmakare	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	6	—
Sejlare	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	—
Skräddare	2	—	4	1	4	—	2	—	5	—	17	1
Skomakare	5	—	6	—	4	2	8	—	4	—	27	2
Slagtare	15	—	18	2	15	—	8	—	13	2	69	4
Snickare	3	—	19	—	7	—	3	—	3	—	35	—
Snörmakare	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	4	—
Sockerbagare	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	5	—
Sockerdrickstillverkare	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—
Svarfvare	1	—	5	—	1	—	1	—	—	—	8	—
Tapetserare	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	4	—
Tennjutare	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—
Tillverkare af Korf	5	—	8	3	5	—	2	—	2	—	22	3
d:o Jäst	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
d:o Vadd	2	1	3	—	2	—	2	—	1	—	10	1
d:o Cigarrer	—	—	2	1	1	—	5	—	1	—	9	1
d:o Karameller	3	1	12	3	11	1	12	—	14	3	52	8
d:o Mansmössor	—	—	—	—	—	—	9	—	1	—	10	—
d:o Diverse	9	1	8	—	19	2	15	—	18	2	69	5
Tunnbindare	3	—	2	—	3	—	—	—	3	—	11	—
Urmakare	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	4	—
Vagumakare	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Summa	91	6	142	17	137	7	108	1	103	18	581	49

Angående förhållandet med hufvudstadens handel och sjöfart under ifrågavarande tid, hafva från Kongl. General-Tullstyrelsens Revisions-kontor blifvit lemnade följande uppgifter:

Värdet af de till Stockholm från utrikes orter <i>införde och förtullade</i> varor utgjorde	
Hvaribland de från Finland uppgått till	
Värdet af varor, inkomne på nederlag	
d:o på kreditupplag	
Ifrån utrikes orter till Stockholm anlände fartygs antal	
Deras lästetal	
Uppbördn i Stockholm: af tull för inkomne varor	
af nederlags-rekognition	
af afgift till handels- och sjöfartsfonden	
af fyr- och båkmedel	
af lastpenningar	
Ifrån inrikes orter ankomne fartyg	st.
Tillförsel af bränvin, sjöledes	kr
Värdet af de från Stockholm till utrikes orter <i>utförde</i> varor utgjorde	
Deribland exporterade till Finland för ett värde af	
Värdet af varor utförda från Stockholms nederlag	
Värdet af varor utförde från kreditupplag	
Till utrikes orter från Stockholm afgångne fartygs antal	
Deras lästetal	
Inkomsten i Stockholm för tull af afsända varor	R:dr
af rekognition	
af transito-afgift	
af fyr- och båkmedel	
af lastpenningar	
Värdet af de från Stockholm exporterade trävaror	
Stångjern, utfördt från Stockholm	Skø
Tjära, exporterad från »	Tunnor
Till inrikes orter från Stockholm afgångne fartyg	

1851.		1852.		1853.		1854.		1855.	
11,917,314	11	11,077,668	42	14,744,902	34	22,289,291	18	19,037,293	42
418,290	20	505,684	36	273,584	8	288,473	21	615,889	10
1,687,978	6	1,613,465	38	1,200,295	32	2,546,898	27	3,375,079	7
2,684,270	12	3,221,225	29	2,795,122	33	4,096,690	18	4,960,570	15
872	—	784	—	843	—	1,130	—	1,598	—
48,830	—	41,429	—	38,013	—	56,201	—	66,173	—
1,991,133	34	1,867,075	12	1,812,795	12	2,086,465	38	2,498,443	42
4,376	24	4,249	32	3,073	16	6,829	25	9,160	45
199,280	29	186,843	18	181,596	30	208,707	27	250,196	15
13,449	3	12,191	8	11,260	17	14,237	1	15,464	46
11,735	45	10,074	43	9,154	41	13,169	19	15,703	22
7,507	—	7,052	—	7,629	—	8,171	—	10,097	—
2,220,778	—	2,155,143	—	2,573,660	—	2,882,022	—	1,017,193	—
7,717,538	23	7,269,173	10	8,116,414	40	10,232,651	24	8,977,980	47
1,351,420	10	1,418,064	5	1,295,876	37	349,252	44	218,553	7
101,342	20	113,045	3	200,759	21	257,844	30	569,369	—
52,643	18	38,397	8	728	36	233,620	10	250,462	6
905	—	860	—	954	—	1,207	—	1,646	—
47,617	—	42,965	—	40,958	—	51,243	—	61,901	—
30,296	27	31,819	41	30,302	34	31,804	25	29,284	12
310	43	341	9	534	24	1,335	12	2,980	2
970	16	851	16	64	47	3,680	33	4,400	44
8,048	30	7,286	10	6,972	7	9,643	42	11,488	36
8,324	—	7,354	26	5,862	31	9,443	41	12,318	28
107,952	6	115,676	8	145,785	23	175,608	23	94,412	10
278,767	—	249,876	—	275,517	—	290,439	—	252,774	—
22,649	—	29,613	—	21,981	—	48,009	—	42,963	—
7,767	—	7,531	—	7,613	—	8,184	—	9,835	—

Det ofvanuppgifna värdet af varor, införda ifrån eller utförda till utrikes orter, innefattar likväl äfven följande belopp af guld och silfver, nemligen:

	1851.	1852.	1853.	1854.	1855.
<i>Infördt:</i>					
Guld, arbetadt R:dr	7,900	21,060	10,380	33,300	42,280
» myntadt	1,928	—	1,133	—	7,403
» oarbetadt	8,000	640	160	60	—
Silfver, arbetadt	5,435	5,146	3,050	7,472	11,636
» myntadt	51	—	—	—	—
» oarbetadt	385,314	—	4,310,222	9,968,888	3,782,933
Summa	408,658	24,846	4,325,445	10,009,721	3,844,232

	1851.	1852.	1853.	1854.	1855.
<i>Utfördt:</i>					
Guld, arbetadt	—	—	4,400	—	—
Silfver, arbetadt	2,345	661	798	575	—
» myntadt	650	80,015	205,162	1,486,640	—
» oarbetadt	—	—	149,467	—	180
Summa	2,995	80,676	357,828	1,487,015	180

När detta guld och silfver afdrages, utgör återstående värdet af importen till Stockholm från utrikes orter, deruti inbegripna så väl förtullade, som på nederlag och kredit-upplag inkomna varor, för

år 1851	15,880,904: 29.
» 1852	15,887,534: 1.
» 1853	14,414,875: 9.
» 1854	18,923,158: 44.
» 1855	23,528,690: 36.

samt återstående värdet af exporten till utrikes orter, med inberäkning jemväl af hvad från nederlag och kredit-upplag blifvit utfördt, för

år 1851	7,868,528: 29.
» 1852	7,339,938: 27.
» 1853	7,960,074: 5.
» 1854	9,237,101: 16.
» 1855	9,797,632: 5.

Af denna uppställning synes, att, hvad importen beträffar, har densamma, då afdrag sker för guld och silfver samt guld- och silfvermynt, som egentligen röra hela landet mera,

än Stockholm, under ifrågavarande 5 år varit, vid jernförelse med de två första, i minskning under det tredje; men deremot betydligt tillökad under de två sista åren; äfvensom förhållandet visar sig, i dess stigande, ännu mera, vid jernförelse med det, som ägde rum under åren 1848 1849 och 1850, efter enahanda grund beräknadt. Hvad åter vidkommer exporten, har den visserligen visat sig äfven, efter afdrag af utfördt guld och silfver, uti någon tillväxt under den tid, som är föremål för denna berättelse, ehuru ej i så betydlig mån, som den, uti hvilken varu-införseln ökat sig; dock så till förståande, att varu-utförseln under åren 1851 och 1852 visat en mindre siffra, men uppgått år 1853 och än ytterligare åren 1854 och 1855. Jernvärl bör anmärkas, liksom i föregående berättelser, att ibland kreditupplags- och nederlagsvaror omsattes en stor del förtullade och blifva således i sjelfva verket två gånger uppförde.

Med afseende på det, såsom sig visar, stora missförhållandet emellan hufvudstadens införsel och utförsel af varor, hvarvid den förra uppgått till betydligt större siffror, än den sednare, hafva Borgerskapets Äldste fästet uppmärksamhet derå, att till skillnadens betäckning, vexlar från andra håll och fraktförtjenster böra tagas i betraktande.

Enligt från sjömanshuset meddelad förteckning upplyses, att Stockholms skeppsrederier ägt:

år 1851	116	fartyg med	11,158	läster.
» 1852	122	»	12,003	»
» 1853	117	»	11,858	»
» 1854	138	»	13,503	»
» 1855	156	»	15,051	»

Af Stockholms handelsfartyg blifvo:

	1851.			1852.			1853.			1854.			1855.			
	Antal.	Med lästet.	Summa.	Läster.	Antal.	Med lästet.	Summa.	Läster.	Antal.	Med lästet.	Summa.	Läster.	Antal.	Med lästet.	Summa.	Läster.
Förolyckade	5	295	—	—	5	339	—	—	4	508	—	—	12	979	—	—
Sålda	12	763	1,058	—	7	611	950	—	15	1,187	1,495	—	7	1,068	2,047	—
Köpte	8	404	—	—	10	926	—	—	9	543	—	—	33	2,306	—	—
Nybyggda	5	657	1,061	—	8	884	1,810	—	5	865	1,408	—	7	1,018	3,524	—
hvarigenom lästetallet minskades med	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	—	—	—	—
hvarigenom lästetallet ökades med	—	—	—	3	—	—	—	860	—	—	—	—	—	—	1,477	—

Härvid anmärkes att, enligt hvad upplyst blifvit, fartyg finnas, Stockholms skeppsrederier tillhörige, hvilka ännu icke besökt Stockholms hamn och, af denna anledning, icke varit vid härvarande sjömanshus antecknade.

Vid jämförelse emellan antalet af fartyg och lästetalet under nästföregående tre år, å ena, och dessa antal under sednare åren, å andra sidan, visar sig det gynnsamma resultat, att ej obetydlig tillväxt inträffat både i det förra och i det sednare afseendet, liksom obestriddigt är, att skeppsrederi-rörelsen i Stockholm inom den tidrymd, som nu är i fråga, varit i stigande.

I afseende å grosshandeln anföres, angående *handeln till Brasilien*: att exporthandeln, i anseende till betydliga fluktuationer i prisen på svenska produkter derstädes, varit omvexlande, hvaremot importhandeln under de sednaste två åren varit ganska anseelig, men för importörerne i allmänhet ej vinstgifvande, i följd af inflytanden af politiska förhållanden; angående den *Ostindiska handeln*: att importen i någon mån ökat sig, men att, hvad angår exporten, densamma varit högst obetydlig; angående *handeln på England*: att den under de två sednaste åren varit ganska liflig; angående *handeln på Norra Amerika*: att den icke varit i stigande; Och angående *handeln i det hela*: att den i allmänhet, i synnerhet under de tre sista åren, varit fullt tillfredsställande.

För att ådagalägga ej mindre i hvilken utsträckt mån de i förra berättelsen omförmålde, å Beckholmen anlagde skeppsdockor numera äro anlidade, än äfven huruledes denna inrättnings utvidgning blifvit af grosshandels-societetens medel bekostad, hafva Borgerskapets Äldste anført: att berörde dockor varit begagnade år 1855 af två kronans ångfartyg, 37 enskildes ångfartyg, ett kronans segelfartyg, 66 enskildes segelfartyg och två prämar; att då, enligt förra berättelsen, den af grosshandels-societetens medel bekostade summa utgjorde 69,821 R:dr 9 sk. 11 rst., uppgick, efter enahanda grund, det bokförda värdet vid 1855 års utgång till 82,152 R:dr 18 sk. 9 rst.; att den behållna inkomsten under samma år utgjort nära 8 $\frac{1}{4}$ procent å bokföringsvärdet, af hvilken inkomst den del, som öferskjutit 5 procent å samma kapital, blifvit godtgjord dock-inrättnings reserv- eller reparations-fond; varande för dessa skeppsdockors begagnande en provisorisk taxa af Eders Kongl. Maj:t i nåder fastställd den 15 Maj 1852, hvilken, efter särskilda underdåniga hemställanden af grosshandels-societetens och skeppsrederiernes deputerade, förklarats sedermera år efter annat gällande.

Sjökapens-societetens deputerade hafva meddelat, att, oansedt det tillväxande antalet af sjökaptener, som här ofvan blifvit anmärkt, en tillväxt, som står i sammanhang med förökningen af Stockholms skeppsrederier tillhöriga fartyg i antal och lästetal under meranämnde fem år, de, som numera vinna burskap å sjökaptens-

yrket, sällan förena sig med härvarande sjökaptens-societet, hvars upplösning, såsom en inrättning till inbördes hjälp och understöd för de ibland societetens medlemmar deraf i behof stadda, i saknad af erforderlige inkomster, vid detta förhållande, emotses.

I afseende på minuthandeln i Stockholm, hafva Borgerskapets Äldste, angående frågan, huruvida denna handel, under nu ifrågavarande tidrymd, kan anses hafva sjunkit eller förkofrats, uppgifvit, att minuthandeln ingalunda sjunkit, utan snarare förkofrats, likväl med anmärkning, att den utvidgade täflan, som uppstått sedan handels-separationen upphört och burskap vinnes utan någon föreskrifven läro- och tjenstetid samt strängare pröfning, haft till följd, att minuthandels-idkare, såsom individer, numera hafva svårare utväg att genom yrket sig försörja, än tillföre.

Såsom orsaker, hvilka föranledt det tillstånd, som i det föregående antydes, och grunda omdömet att minuthandeln i hufvudstaden under den uppgifna tiden på det hela förkofrats, antaga Borgerskapets Äldste hafva varit: en stor varu-import, den goda tillgång, som ägt rum af rörelse-kapital, samt den omständighet, att krediten ej varit vacklande för den, som förstätt och velat sköta densamma.

Stockholms Handels- och Ekonomi-kollegium har i afgifvet utlåtande anført, att, vid jemförelse emellan uppgifterne, rörande fabrikshandteringen inom hufvudstaden, många yrken visat sig vara i tilltagande, deremot andra gått tillbaka, så att de år efter annat lemnat en ringare produktion, och att flera det ena året visat en förhöjd, men ett påföljande år en förminskad varutillverkning. Orsaken till dessa fluktuationer är ej alltid lätt att finna, men de förändringar, hvilka inträffat i afseende å ökad eller minskad produktion, torde, hvad ett yrkes stigande angår, hufvudsakligen kunna tillskrivas den omständighet, att svenska fabrikanten lyckats till kvaliteten så förbättra sin tillverkning, att den blifvit jemngod med hvad från utlandet erhålles, derigenom importen minskats till förmån för landets egna produkter.

Hvad åter beträffar de yrken, hvilka visat sig här i staden vara i aftagande, har Kollegium ansett till ett sådant förhållande ingen annan orsak finnas, än att dessa yrken, i anseende till lokala förhållanden, härstädes icke kunnat bedrivas med samma fördel för fabrikanten, som på andra orter, dit sådana yrken efter hand förflyttas.

Till de olika förhållanderne medverka för öfrigt ej sällan endast tillfälliga omständigheter och Kollegium har ansett några så viktiga och inflytelserika förändringar icke under de fem år, hvarom här är fråga, hafva inträffat, att de med skäl kunna angifvas såsom giltig anledning till något enskildt yrkes fall eller förkofran.

Af här ofvan intagne uppgifter, angående fabriksrörelsen i Stockholm, inhemtas! att fabrikernas antal under nu ifrågavarande fem år minskats med 20, likasom ägarne dertill, så att de voro 17 mindre vid slutet än vid början under detta qvin-
 qvennium, men deremot att arbetarnes antal ökats med 684 och tillverkningsvärdet med icke mindre än 1,790,815 R:dr Banko. I sammanhang härmed har Kollegium förmått, att åtskillige af de uppgifter, rörande stämpling icke underkastade tillverkningar, som ligga till grund för denna beräkning, icke torde vara fullt tillförlitliga samt till följe deraf missledande, helst många ibland dem upptaga tillverkningsvärden, hvilka ingalunda motsvara arbetarnes antal; men att, om äfven dessa sednare industriidkares fabrikationer skulle rätt uppskattas samt blifva betydligt och måhända dubbelt högre än uppgifterna innehålla, så äro de likväl, då fråga uppstår att bedöma fabriksrörelsens tillstånd i dess helhet, af ringa inflytande, helst de innefatta jämförelsevis obetydliga summor. Under dessa förhållanden och då tillökningen i det för år 1855 upptagna produktionsbeloppet, jämfördt med totala tillverkningsvärdet år 1851, är så betydlig, att den uppgår till nära två millioner Riksdaler banko, så utgjorde den, efter Kollegii förmenande, ett säkert bevis, att hufvudstadens fabriks- och manufaktur-närings- gått framåt och att fabriks-industrien inom hufvudstaden börjat under de sistförflutne tvänne åren höja sig från det tillstånd af stillastående och tvinande, hvaruti den förut sig befunnit.

Uti de särskilda utlåtanden. Fabriks-föreningen afgifvit, hur afdelningen för stämpling underkastade tillverkningar uppgifvit: att om ock, under den tid denna berättelse omfattar, en eller annan fabriksrörelse ibland dem, som tillhöra denna afdelning, i följd af särskilda omständigheter och lokala förhållanden fallit, samt några andra fabrikationer icke vunnit önskelig förkofran, utan blifvit oförändrade, det likväl kan anses såsom ostridigt, att fabriks-industrien i hufvudstaden i allmänhet, under dess hittills åtnjutna skydd, vunnit en utveckling, som lemnar tillfredsställande bevis på det ökade förtroende, hufvudstadens fabriksidkare genom sina tillverkningar sig tillvunnit; hvarjemte afdelningen för ostämpelbara tillverkningar anført: att den särdeles gynnsamma konjunkturen, hvaraf hela Sveriges jordbrukande invånare under sednare åren njutit, återverkat på industrien, så att, ehuru en del fabrikanter, hvilka vid sina fabriker begagna ett större antal arbetare i förhållande till fabrikationens värde, högst kämbart erfarit följderna af lifsmedlens oupphörligt stigande pris, den tid, som förflutit sedan 1850, likväl kan anses hafva varit gynnande för industrien och att således densamma uti hufvudstaden är i oupphörligt stigande, hvartill högst väsendtligt bidragit det fredliga förhållande, Sverige fått emot sina grannar bibehålla.

Uti till

Uti till Borgerskapets Äldste afgifvet utlåtande hafva Handtverks-föreningens Fullmäktige anført, att handtverkerierne i allmänhet, under de sistförflutne fem åren, ingalunda stigit, utan tvärtom fallit, hvilket styrktes deraf, att fattigdomen bland handtverkeriernas ledamöter och arbetare på ett högst bekymmersamt sätt tilltagit. De orsaker, som mest dertill bidragit, hafva Fullmäktige ansett vara: att allmänna arbets-inrättningar förfärdigat handtverksvaror, ofta till en ganska stor myckenhet, hvarigenom enskilda handtverkare, hvilka icke kunnat inlåta sig i priställan med berörde inrättningar, icke allenast gått i mistning af en högst betydlig arbetsförtjenst, utan äfven selt sin samhällsställning är från år försämrats; att å landet bosatte handtverkare här i staden afyttra sina varor till lägre priser, än hvartill dylika inom staden och med deraf följande mångdubbelt större omkostnader för förfärdigade varor kunnat försäljas; att en mängd personer, de der, med och utan tillstånd, utöfvat handtverk såsom försörjningsmedel, dels förenat sig om gemensamma verkstäder, dels ock, för sina yrkens utöfning, begagnat biträde af ett icke obetydligt antal handtverksarbetare, sedan desse, under förespeglningar att erhålla en större frihet, blifvit tubbade att öfvergifva sina mästare; att flere personer, ehuru icke ägande sådan arbetsskicklighet och öfrige egenskaper, att de kunnat vinna burskap här i staden, hvarest, i dylika fall, Kongl. Fabriks- och Handtverks-ordningen med noggranhet tillämpats, likväl, sedan de, under ett kort besök i någon annan stad, lyckats erhålla borgarerätt, härstädes fått utföra, med här antagne arbetare, ganska betydliga handtverksarbeten, hvaribland till och med byggande af boningshus; att det handtverksidkande borgerskapets kommunalskatter, långt ifrån att hafva blifvit nedsatta i ett rättvist och billigt förhållande till minskningen af dess arbetsförtjenst och borgerliga rättigheter, tvärtom årligen ökats; samt slutligen att öfverträdelser af Kongl. Fabriks- och Handtverks-ordningen, hvilkas åtalande icke sällan af illvillige tidningsskrifvare blifvit gjordt till föremål för begabberi, jemväl dertill opåtaladt fått äga rum.

Borgerskapets Äldste, som ansett sig icke böra ingå i vederläggning af hvad handtverks-föreningen anført derom, att handtverkeriernas idkare, i anseende till höga arbetslöner, brist på arbeten samt en fördyrad lefnadskostnad, ej befinna sig, som individer, i en önskvärd ställning, hafva dock erinrat, att handtverkerierne inom hufvudstaden under den tid, hvarom fråga är, såsom handtverkerier, i ganska betydlig mån förkofrats, enär ej bestridas kan, att konstfärdigheten på ett synnerligen lofvärdt och hedrande sätt utvecklats, så att inhemska handtverkeriers produkter äro med utländska fullt jemuförlike.

Med anledning af handtverks-föreningens häröfvan anförda klagan öfver handtverkeriernas förfall och deras idkares tilltagande fattigdom, har Öfverståthållare-Embetet från Stockholms Rådstufvu-Rätt infordrat uppgift å antalet af de fasta egendomar, som, enligt lagfarts-protokollet, handtverkeri-idkare här i staden inköpt och sig afhändt, jemte sammanräknade summan för hvarje af nu ifrågavarande fem år för fastigheterna erlagde köpeskillingar, hvaraf inhemtas att handtverksidkare härstädes

	Köpt.				Sålt.			
	Antal egen- domar.	Köpeskillingsbelopp i Banko.			Antal egen- domar.	Köpeskillingsbelopp i Banko.		
år 1851	59	600,369	10	8	36	333,226	32	—
» 1852	72	779,536	—	—	54	553,449	16	—
» 1853	46	367,912	—	—	46	666,460	—	—
» 1854	85	1,057,491	32	—	61	1,068,818	16	—
» 1855	75	917,100	32	—	56	848,368	32	—
Summa	337	3,722,409	26	8	253	3,470,323	—	—

hvaraf vill synas, att handtverkeri-idkare under nämnde tiderymd köpt 84 fasta egendomar mera, än hvad de försålt, och att de inköpte egendomarnes värde med 252,086 R:dr 26 sk. 8 rst. banko öfverskjuta de försålles.

4:o Politi.

Genom det af Öfverståthållare-Embetet, i underdånig skrifvelse den 24 Maj 1849, framställda och af Eders Kongl. Majt, enligt Nådigt Bref af den 9 Mars 1850, gillade förslag, grundlades den organisation af hufvudstadens polis- och nattbevakning, som ännu äger bestånd. Dervid gjorde sig gällande den otvifvelaktigt riktiga och af erfarenheten bekräftade åsigten, att polismakten, i hela sitt omfång, borde till en för sitt ändamål samverkande myndighet koncentreras och att polispersonalen borde spridas öfver hela staden, ständigt utöfva bevakningen, vara för allmänheten lätt tillgänglig och med noggrannhet kontrolleras i sitt uppförande i och utom tjensten. För sådant ändamål öfvertog polisen hela så väl dag- som nattbevakningen och indelades staden i vissa trakter, hvar och en med särskildt manskap och särskilde befälhafvare, hvilka sednare icke allenast sjelfva skulle utöfva

polisuppsigt, föra befälet öfver det under dem indelade manskap samt utgöra mellan-länkar emellan den högre polismyndigheten och det egentliga polismanskapet, utan äfven borde utgöra ständigt tillgänglige tjänstemän, till hvilka den i trakten bosatte allmänheten kunde vända sig för erhållande af råd och upplysningar i förekommande fall, som polisen eller dermed gemenskap ägande ämnen rörde, äfvensom af skydd och handräckning, då deraf gjordes behof.

Jemte det poliskammaren med dess embets- och tjänstemän bibehölls oförändrad och de dittills i hufvudstaden varande stadsfiskaltjänster kvarstodo, bestämdes den nya polis- och nattbevaknings-korpsen att utgöras af:

- 10** Poliskommissarier, hvilka, hvar och en i sin trakt, skulle föra befälet öfver den der förlagda polisstyrka;
- 20** Polis-Öfverkonstaplar, **2** i hvarje trakt, som hade till åliggande att biträda Kommissarierna, särdeles vid kontrollen å den underordnade personalens tjänstgöring;
- 160** Poliskonstaplar, **16** i hvarje trakt, som skulle verkställa dag- och nattbevakningen; och
- 200** Extra Poliskonstaplar, **20** i hvarje trakt, till biträde vid nattbevakningen och till tjänstgöring på vaktkontoren.

Denna organisation af polis- och nattbevakningen i hufvudstaden fastställdes för en tid af tre år ifrån den **1 September 1850**; dock med nådigt förklarande att, derest, efter denna termins slut, nattbevakningen skulle komma att på annat sätt bestridas, polisen likväl finge oberoende deraf, hvad ordningens och säkerhetens upprätthållande i allmänhet anginge, fortfarande blifva ordnad efter samma grunder, så vida icke under tiden inträffande omständigheter till annat förordnande för- anledde.

Under det tredje af ifrågavarande organisations-år ingick till Eders Kongl. Måjt, genom underdånig skrifvelse den **19 November 1852**, Öfverståthållare-Embetet med förslag dels om polis- och nattbevakningens bestridande fortfarande på samma sätt som dittills, endast med den förändring, att Poliskommissariernes antal skulle, i mån af afgång, från **10** till **8** förminskas, dels till en för polispersonalen något förnämligare aflöningsstat, hvilken dock, då tillgångar icke kunde beredas till sådan förbättring, som redan då ansågs behöflig, föreslogs att endast tillsvidare förblifva gällande.

Genom Kongl. Brevet den **1 Juli 1853** gillades i nåder berörda förslag, likväl till följd af Sockenstämмо-Nämndens och Brandförsäkringsverkets beslut och, enligt Öfverståthållare-Embetets sednare hemställan i underdånig skrifvelse den **21**

Juni 1853, i hvad den angick nattbevakningens bestridande af polisen endast för en tid af fem år från den 1 September 1853; och fastställdes följande

Interims-aflönings- och Utgiftsstat:

Aflöning i enlighet med förut gällande stat för Kongl. poliskammarens embets- och tjenstemän	—	—	—	10,700	—	—
Aflöning för:						
8 Kommissarier: lön, tjenstgöringspenningar och beklädnadsersättning 800: —	6,400	—	—			
Förhöjning 400 R:dr skulle, intilldess den föreslagna aflöningen kunde utgå, fördelas på de tjenstgörande Kommissarierne.						
10 Öfverkonstaplar: lön, tjenstgöringspenningar och beklädnadsersättning 466: 32.	4,666	32	—			
10 Öfverkonstaplar: lön, tjenstgöringspenningar och beklädnadsersättning 433: 16.	4,333	16	—			
2 Vaktmästare och						
3 Ordonnanser: lön och tjenstgöringspenningar 300: —	1,500	—	—			
120 Konstaplar, lön och tjenstgöringspengar 283: 16.	34,000	—	—			
40 Konstaplar: lön och tjenstgöringspenningar 240: —	9,600	—	—			
200 Extra Konstaplar å 100: —	20,000	—	—	80,500	—	—
Ordinarie Konstaplarnes beklädnad och bevärning	8,047	36	—			
Extra Konstaplarnes d:o d:o	1,092	12	4			
Tillfälliga lagningar m. m.	26	31	8	9,166	32	—
Arfvode för läkarevård åt polispersonalen	200	—	—			
Dito för kassörsgöromål och räkenskapsföring samt för bestyret med beklädnaden	300	—	—	500	—	—
<i>Diverse utgifter:</i>						
Till belöningar för upptäckter af brott samt till uppsigt å misstänkta personer				5,000	—	—
Omkostnader för polisvaktkontoren, skjuts- och transportkostnader samt åtskillige andra utgifter och omkostnader, såsom för skrif-						
				Transport	105,866	32

Transport	105,866	32	—
materialier, prenumeration å tidningar, tryckning af kungörelser och annonser, hyror, lyshållning, inköp och underhåll af inventarier m. m.	8,000	—	—
Till Pensioner åt Befålet vid det upplösta Nattbevaknings-kompaniet	1,000	—	—
Summa B:ko R:dr	114,866	32	—
Såsom tillgångar till bestridande af dessa utgifter anvisades:			
Anslag från statsverket	15,000	—	—
Från Stockholms stads Drätselkommission:			
af Stadskassan	10,000	—	—
af den till bemälda kassa ingående afgift för rättigheten att inom hufvudstaden i minut försälja brännvin samt andra brända eller distillerade spirituösa drycker.	55,333	16	—
Från Brandvaktskasse-Administrationen.	33,333	16	—
En tredjedel af polispersonalens andel i de till poliskammaren inlytande bötesmedel, förslagsvis	1,200	—	—
Summa B:ko R:dr	114,866	32	—

Härtill kom, att Öfverståthållare-Embetet, som skall bestrida kostnaderna för den särskildt inrättade brandsläcknings-korpsen samt utbetala ofvanomförmälda pensioner till befålet vid f. d. nattbevaknings-korpsen, uppbär den af stadens Brandförsäkrings-kontor beviljade förhöjning i brandvacts-afgiften för alla öfver 12 års tid brandförsäkrade egendomar. Denna inkomst utgjorde år 1854 — 8,158 R:dr 8 sk. 8 rst. banko, och uppgick under samma år kostnaden för brandsläcknings-korpsen till 7,920 R:dr 20 sk. samma mynt. Utöfver de här ofvan i utgiftsstaten upptagne och fortfarande utgående pensionerna af 1,000 R:dr banko, kunna pensioner till befäl vid f. d. nattbevaknings-korpsen ifrågakomma till belopp af 966 R:dr 32 sk. banko, som för närvarande besparas till följd deraf, att en officer och en underofficer, som bägge äro pensionsberättigade, användas såsom befäl vid brandsläcknings-korpsen.

Af de till poliskassan ingående anslag voro, såsom redan är antydt, de från Brandvaktskasse-administrationen och Brandkontoret utgående afsedda för nattbevakningen och brandsläckningen samt beviljade endast på fem år från den 1:ste September 1853, hvaremot öfrige anslag voro afsedda för polisen i allmänhet och af Eders Kongl. Maj:t till detta ändamål anvisade, äfven om, efter slutet af berörda

Vid bestridande af nattbevakningen har äfven någon lättnad för polispersonalen blifvit beredd derigenom, att af de distrikter, hvaruti staden för denna bevakning är indelad, 10. belägna så, att understöd från vaktkontor eller militärposter lätt kan erhållas, numera bevakas af endast en konstapel; hvaremot de öfrige fortsfarande bevakas af patruller, bestående af två ordinarie eller extra konstaplar.

Polisvaktkontoren, som endast utgjorde tre för hela staden, hafva blifvit förökade, så att numera uti hvarje kommissarietrakt finnes ett sådant kontor, der ständigt, både dag och natt, finnas på vakt en öfverkonstapel och minst en konstapel, hvilka det åligger att emottaga de anmärkningar, som af enskilde personer eller de patrullerande konstaplarna kunna göras, samt lemna den handräckning, som af enskilde begäres och polisen tillhör.

På sätt ofvan är i underdånighet omförmäldt, var extra konstaplarnes antal beräknadt till 200, af hvilka en del voro afsedda till tjenstgöring på vaktkontoren; Men då de till denna tjenstgöring, som fordrade mera omdöme och skicklighet till sjelfständig verksamhet, än som af dem kunde väntas, visat sig föga lämplige, och nämnde antal för den yttre bevakningen icke erfordras, hafva 40 sådana extra konstaplar blifvit indragne och deras arvoden använde till aflöning åt 10 extra öfverkonstaplar, hvarigenom öfverkonstaplarnes antal i hvarje kommissarietrakt kunnat förökas till minst 3, och sålunda inrättandet och ordnandet på ett ändamålsenligt sätt af polisvaktkontoren blifvit möjliggjordt samt kontrollen å konstaplarnes tjenstgöring förbättrad; varande emellan de tre i hvarje trakt nu befintlige öfverkonstaplarna tjenstgöringen så fördelad, att en hela dygnet tjenstgör å vaktkontoret, en eller två patrullera i trakten och kontrollera konstaplarna och en uppvaktar i poliskammaren.

För säkerhetspolisens besörjande har blifvit inrättad en särskild afdelning, bestående af 4 konstaplar med uteslutande uppdrag att bevaka för brott misstänkte personer, och, utan att vara bundne till någon viss trakt af staden, verkställa efterspaningar i brottmål. Till underhållande af denna särskilda styrka, som redan gjort säkerhetstillståndet i staden ganska väsendtliga tjenester, hafva tillgångar blifvit beredda, dels derigenom, att den till poliskammaren ingående andel i böter på de sednare åren öfverstigit hvad beräknadt varit och dels genom tillfälliga besparingar.

Härförutan må såsom vidtagne åtgärder, ledande till polisinstitutionens förbättrande, nämnas: att, genom ett af Eders Kongl. Majt sanktioneradt reglemente, bestämda grunder blifvit lagda för polispersonalens pensionering och vården om dertill afsedda fonder, hvilka sednare af polispersonalens egna delegerade under polisstyrelsens inseende förvaltas; att, till polispersonalens undervisning om deras tjenstepligter, ett reglemente blifvit utarbetadt och genom trycket samma personal till

efterlefnad meddeladt; äfvensom närmare bestämmelser utfärdats rörande villkoren för sökandes antagande till poliskonstaplar; Och har under den tid, som förflutit efter det Öfverståthållare-Embetet aflät dess underdåniga skrifvelse den **19 November 1852**, anledning icke förekommit att ändra deruti uttalade omdömen att under tiden för den nya poliskorpens verksamhet våldsämheter å gator och allmänna platser samt gröfre stölder aftagit; att brottslingar ej sällan genast efter föröfvade brott eller åtminstone efter kort tid derefter blifvit upptäckte och gripne; att en noggrannare tillsyn öfver för samhället vådliga personer är vorden utöfvad; äfvensom att nattetid inträffande eldsvådor, i sin början upptäckte af polisbevakningen, blifvit flere gånger, utan behof af vanliga brandsignaler, genom densammas föranstaltande släckte; hvartill må läggas att det med den nyinrättade poliskorpsen under de sednare åren lyckats polisstyrelsen att, utan användande af militärstyrka, icke allenast vid större allmänna högtidligheter, då en talrik folkmassa varit samlad, till allmän belåtenhet upprätthålla ordningen, utan äfven vid några tillfällen afstyra uppkomna gatutumult.

Då således, efter Öfverståthållare-Embetets åsigt, fråga icke borde uppstå om förändring i hufvudgrunderna för hufvudstadens polisbevakning, utan bemödadet hufvudsakligen riktas å institutionens ytterligare utbildning och förbättrande samt undanrödjande af de hinder, som deremot förekommo, har Öfverståthållare-Embetet, genom underdånig skrifvelse den **22 Oktober** sistlidne år, hos Eders Kongl. Majt gjort framställning om vidtagande af de åtgärder, som, för sådant ändamål, Öfverståthållare-Embetet ansåg vara af behofvet påkallade; i hvilket afseende Öfverståthållare-Embetet i underdånighet hemställt, ej mindre att, till beredande af tillgångar för dels aflönande af en kontrollerande polistjensteman eller polis-adjutant med biträden, dels förbättrande af den ordinarie polispersonalens lönevilkor, dels ock fyllande af beklädnadsfondens behof af ökadt anslag, Eders Kongl. Majt af stadens inkomster utaf minuthandel med och utskänkning af bränvin och andre starka drycker, hvilka inkomster, till följd af den sednast derom utfärdade nådiga författningen, betydligt förökats, täcktes, utom då redan utgående **55,333 R:dr 16 sk.**, efter vederbörandes hörande, ytterligare anvisa en årlig summa af **19,666 R:dr 32 sk.** banko, att på samma vilkor, som förstnämnde belopp, utgå från och med början af innevarande år **1856**, än ock att Eders Kongl. Majt täcktes gilla åtskillige af Öfverståthållare-Embetet föreslagne mindre väsendtliga förändringar i polisens organisation och af poliskammarens inkomst- och utgillsstat; i sammanhang hvarmed och då de myndigheter, från hvilka anslag till polisen utgå, kunde äga billiga anspråk på att, i likhet med hvad för andra offentliga Verk äger rum, redovisning för polisens

hens inkomster och utgifter underkastades offentlig granskning. Överståthållare-Embetet i underdånighet föreslagit förändring i de genom Kongl. Brevet den 4 Maj 1850 meddelade bestämmelser i afseende å granskning af redovisningen för berörde inkomster och utgifter. Öfver den gjorda underdåniga framställningen angående ökad anslag infordrades, till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning, underdåniga yttranden från stadsens Magistrat och Äldste, på hvilkas åtgärd ärendet ännu vid 1855 års slut var beroende; Och kommer således Eders Kongl. Maj:ts sedermera i ämnet fattade nådiga beslut att omförmälas i den embetsberättelse, som för nästföljande fem år af Överståthållare-Embetet varder afgifven.

Till följd af Stockholms Socknestämmonämnds i förra berättelsen omförmälda beslut, angående en förbättrad *gatubelysnings* införande i Stockholm, har den särskilda styrelsen eller administrationen för denna angelägenhet med det i hufvudstaden bildade Gaslysnings-aktie-bolaget den 5 Juli 1852 afslutat kontrakt om besörjande af den allmänna gatubelysningen i hela hufvudstaden, med vilkor, bland annat, att den allmänna gatubelysningen med gas skulle till en början införas inom Nikolai, Clara, Jakobs och en del af Johannis församlingar; att utsträckning till en eller flera af öfrige församlingarne med 150 hela lågor hvarje gång skulle äga rum, så snart sig visat, att bolaget å gaslysnings-inrättningen i dess helhet, i medeltal för två efter hvarandra följande år, erhållit en vinst af fem procent utöfver fem för hundralet i ränta å det insatta aktie-kapitalet, beräknadt från inbetalningstiderna; att gaslyktornas antal inom förstnämnde församlingar skulle utgöra minst 900, utaf hvilka dock administrationen ägde att fördela högst en sjettedel uti halfva lågor för användande å smalare gator och gränder; att afståndet emellan lyktorna skulle vara 100 fot i medeltal; att den sammanräknade lysningstiden skulle i medeltal utgöra 2,000 timmar om året; att en brännare, beräknad att förtära 5 kubikfot gas i timman, skulle gifva en låga, som i lyskraft och klarhet motsvarar 12, minst 10 brinnande vaxljus, af hvilka 6 väga ett skålpund; samt att bolaget skulle åtnjuta betalning sålunda, att för hvarje brännare, som förtär 5 kubikfot gas i timman och hvars bränningstid är 2,000 timmar, erhålles 30 R:dr banko om året, och för brännare, som förtär mera eller mindre, en i förhållande dertill lämpad högre eller lägre betalning. För gas, förbrukad af enskilde, betalas 5 R:dr banko för 1,000 kubikfot med nedsättning, efter bestämd tariff, då förbrukningen öfverstiger 15 millioner kubikfot. Bolaget åligger derjemte att öfverallt inom hufvudstadens tullar, der rörelld gas ej begagnas, ombesörja och underhålla en förbättrad gatubelysning, hufvudsakligen med Argandska lampor samt för öfrigt genom små lyktor, antingen med olja, eller så kallad portativ gas, efter sådan plan, att förbättring sker äfven i dessa stadsdelars belysning.

Till följd af detta kontrakt och sedan gaslysnings-aktie-bolaget fått sig en tomt i kvarteret Gädgan af Clara församling af staden upplåten till byggnad af gasberedningsanstalt, börjades gatulysningsen med gas inom ofvannämnde församlingar den 13:de Augusti 1854 samt har sedan dess fortfarit.

Inom nämnde församlingar har, efter en af administrationen fastställd plan, gatulysningsen blifvit ordnad och utföres nu med 1,113 lyktor, deraf 799 med hela och 304 med halfva lågor. Inom de öfrige församlingarne äro anbragte tillsammans 585 argandska och 219 små lyktor samt särskildt i Adolf Fredriks församling 12 och i Johannis 7 gaslyktor.

Gaslysnings-aktie-bolaget har under loppet af innevarande år gjort framställning till administrationen om skyndsammare anläggning af gaslysning äfven i de öfrige församlingarne, mot förändring af vissa vilkor i ofvannämnde kontrakt; men denna fråga är ännu icke afgjord och för utgången deraf kommer derföre att i Öfverståthållare-Embets nästa underdåniga berättelse redogöras.

I afseende å *gatuläggningen*, har densamma fortfarande blifvit besörjd under nu ifrågavarande fem år af förvaltningen för gatuläggnings-arbetena; Och i denna berättelse finnes, under rubrik »stadens inkomster och utgifter», redogörelse afgifven för denna styrelses arbeten under samma år.

Uti *brandsläcknings-anstalterne*, hvilka fortfarande varit omsorgsfullt underhållne, har, sedan sista berättelsen, någon annan förändring icke ägt rum, än att, på Brandförsäkringskontorets bekostnad, till vattens skydsamma anskaffande vid eldstillfällen blifvit anskaffade 400 alnar reservslangar med slaugstänger och dertill hörande vagn.

Beträffande *skjutsnings-anstalterne* har, genom Drätselkommissionens försorg, en ytterligare gästgifvaregård för hufvudstaden, utom den vid f. d. Packaretorget eller numera Norrmalmstorg befintliga, blifvit inrättad i egendomen N:o 64 vid Hornsgatan å Södermalm. Denna gästgifvaregård har, sedan den 1 November 1851, varit tillgänglig, så väl för anskaffande af skjuts, som för resandes herbergerande och förplägnande samt af dem medförde hästars och åkdons behöriga vårdande. I afseende på skjutsrequirerande är af Öfverståthållare-Embetet förordnadt, att, om skjuts tingas till staden inom broarne, densamma kan påfordras från hvilkendera af gästgifvaregårdarne, den resande finner för godt; hvaremot skjuts, i händelse den skall inställas å någondera af malmarne, bör från gästgifvaregården på samma malm requireras.

Nya cellfängelse-byggnaden fullbordades år 1852, då fångarne deri inrymdes den 1 April. Antalet af celler utgör 167, deraf 16 äro mörka. Fängelset uppvärms genom särskild värme-apparat med vatten, som uppkokas i jordvåningen och

medelst tackjernsrör ledes genom alla cellerna. Belysning i gångar och korridorer sker med gas. Under loppet af nedannämnde år har antalet af fångar, som i fängelse förvarats, utgjort:

	Ransaknings- fångar.	Häktade af polisen.	Summa.
år 1852	656	3,935	4,591
» 1853	640	5,369	6,009
» 1854	678	4,551	5,229
» 1855	560	3,532	4,092

Under loppet af år 1854 voro i stadens då varande trenne fängelser förvarade tillsammans 4,788 fångar.

Inom fängelset hafva inga anmärkningsvärda oordningar ägt rum och ensamheten synes hafva inverkat förmånligt på fångarnes sinnesbeskaffenhet i allmänhet. År 1853 härjade kolerafarsoten inom fängelset, men i öfrigt har helsotillståndet varit särdeles godt.

Kostnaden för nya cellfängelse-byggnaden uppgår, inberäknadt kostnaden för flygelbyggnaden till stadens hus N:ris 4 och 6 vid Myntgatan, till 286,406 R:dr 2 sk. 8 rst., deraf statsanslaget utgjorde 170,000 R:dr banko.

Sedan af Öfverståthållare-Embetet förslag blifvit framställt om anläggande af en vattenledning i hufvudstaden, hafva vissa utsedda komiterade till denna frågas behandling, den 8 April 1854, uti afgifvet betänkande sig utlåtut rörande förslagens bringande till verkställighet och beredande af tillgångar dertill medelst upptagande af lån, för hvilket stadens invånare skulle ikläda sig ansvarighet, hvarefter detta betänkande å socknestämmor utgjort föremål för stadens invånares öfverläggning och beslut, och frågan sluteligen blifvit hänskjuten till Socknestämmonämnden, som den 6 December 1855 hufvudsakligen i ämnet beslutat: att Stockholms kommun skall för egen räkning företaga och utföra en anläggning af en allmän ledning för filtrerad vatten, och att, för sådant ändamål, lån till belopp af högst 766,666 R:dr 32 sk. banko må å Stockholms kommuns vägnar och för dess räkning upptagas mot obligationer eller på annat lämpligt sätt; att vattenledningen skall utgå från Åhrsta-viken och hufvudledningen utläggas till och inom hufvudstadens samtelige territorial-församlingar; att öfverstyrelsen för vattenledningen skall tillkomma 24 deputerade, tre från hvar och en af hufvudstadens åtta territorial-församlingar, med Öfverståthållaren till ordförande; samt att öfverstyrelsen skall tillsätta, för vatten-

ledningens anläggande och förvaltning, en direktion, hvars ledamöter skola vara fem till antalet, aflönade och för ett eller flera år förordnade.

Emot detta beslut hafva besvär af åtskillige hufvudstadens invånare blifvit anförda hos Öfverståthållare-Embete, som samma beslut fastställt, och derefter hos Eders Kongl. Maj:t, som genom nådig resolution den 12 sistlidne Juni gillat Socknestämmonämndens och Öfverståthållare-Embets beslut i frågan; Och kommer vidare redogörelse för detta ärende att i nästa berättelse afgifvas.

A) Undervisnings-

1:o) Läroverk och Skolor, lydande under

a) Stockholms Gymnasium	
b) Clara högre Lärdomskola 1)	
c) Maria högre Lärdomskola 2)	
d) Jakobs Lärdoms- och Apologistskola	
e) Catharina Elementar-Läroverk	
f) Nikolai lägre Apologistskola	
g) Ulrika Eleonora lägre Apologistskola	
h) Hedvig Eleonora lägre Apologistskola	
i) Adolf Fredriks lägre Apologistskola	
k) Stadens allmänna Barnskola	
l) Norra allmänna Barnskolan	
m) Södra allmänna Barnskolan 3)	
n) Kongl. Djurgårdens Skola	
	Summa

1) Af de åtta lärarne äro fem ordinarie och tre dupplikanter.

2) Alla Lärarne, utom en, hafva ingått på den genom Kongl. Brevet den 25 Juli

3) Utgifterna bestridas af statsmedel.

Angående hufvudstadens *Undervisnings-anstalters* samt *Fattigförsörjnings-, Vål-görenhets-, Sjukvårds- och Arbets-inrättningar*s tillstånd, sådant detsamma, enligt vederbörandes uppgifter, befunnits vid 1855 års slut, får Öfverståthållare-Embete meddela följande underdåniga redogörelse, hvilken, till vinnande af en lättare öfver-sigt, blifvit, der sådant kunnat ske, uppställd i tabellarisk form, under särskilda bestämda titlar, med anteckningar om de förändringar, en eller annan af samma inrättningar undergått under den tidrymd, denna berättelse omfattar.

anstalter:

Direktionen för Stadens Undervisningsverk:

Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1855 års slut.	Ant. Ardehn.	Räntebärande fonder.			Inkomster.			Utgifter.					
									Lärarnes lönebelopp.			Af andre slag.		
9	64	4	4,140	9	7	747	47	—	7,590	—	—	688	44	—
8	202	5	1,000	—	—	506	—	—	5,100	—	—	579	—	—
8	167	4	1,437	1	9	520	1	9	5,365	—	—	436	6	10
7	156	4	1,233	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	153	3	2,166	32	—	124	32	—	2,900	—	—	100	—	—
3	42	2	2,470	7	—	122	6	8	1,505	—	—	—	—	—
2	82	2	6,850	—	—	268	24	—	1,400	—	—	257	24	—
2	39	2	750	—	—	1,437	24	—	1,400	—	—	37	24	—
3	47	2	300	—	—	18	—	—	1,505	—	—	—	—	—
1	30	3	1,470	—	—	80	—	—	490	—	—	80	—	—
1	60	8	—	—	—	—	—	—	490	—	—	—	—	—
2	30	5	—	—	—	—	—	—	523	16	—	506	35	8
1	70	1	350	—	—	17	24	—	530	—	—	—	—	—
53	1,142	45	22,167	18	4	3,842	15	5	28,798	16	—	2,685	38	6

och 17 December 1851 fastställda öfvergångsstat.

a) <i>Nikolai församling: 4)</i>	
1:o) Goss-skolans högre afdelning	
2:o) Flick-skolan	
3:o) Goss-skolans lägre afdelning	
4:o) Förberedande afdelningen	
Handverksskolan	
b) <i>Clara församling:</i>	
Folkskola för gossar	
Folkskola för flickor	
Handverksskolan	
c) <i>Jakobs och Johannis församling:</i>	
Fri- och fattigskolan	
Handverksskolan	
Folkskolan 5)	
d) <i>Maria Magdalena församling: 6)</i>	
Philipsenska skolan, eller Maria Magdalena församlings fria läro- och arbets- inrättning	
Folkskolan	
Handverksskolan	
e) <i>Catharina församling:</i>	
Folkskola för gossar	
Folkskola för flickor	
Handverksskolan	
	Transport

- 4) Folkskolans allmänna fond har, utom nämnde räntebärande kapitaler, tvänne
5) Jemte Apologistskolan är denna skola inrymd i en ny fastighet, deri skolan
6) Philipsenska skolan har, utom ofvannämnde räntebärande kapital, fastighet i
fastighet i värde till 14,000 R:dr banko. Sedan 1850 är vid Philipsenska skolan
arbeten.

Kongl. Hof-konsistorium, dels af särskilde direktioner och styrelser.

Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1855 års slut.	Ant. Afdeln.	Räntebärande fonder.			Inkomster.			Utgifter.					
									Lärarnes lönebelopp.			Af andre slag.		
2	53	1	30,966	32	—	2,166	42	4	652	12	—	555	33	—
4	170	2	36,150	—	—	6,774	35	10	3,488	12	—	2,396	22	4
2	105	1												
2	70	1												
1	90	1	3,550	—	—	262	24	—	124	—	—	142	27	6
1	70	3	—	—	—	2,822	4	3	400	—	—	815	11	—
2	150	2	11,891	32	—	1,161	13	—	600	—	—	561	9	—
1	Obe- stämdt.	1	4,487	32	—	220	—	—	100	—	—	125	33	10
4	180	2	72,666	35	2	3,690	35	10	1,333	16	—	2,481	10	7
1	100	1	—	—	—	—	—	—	266	32	—	33	16	—
2	140	1	3,415	46	10	1,712	—	—	700	—	—	604	14	4
3	145	—	51,928	28	11	3,538	40	8	1,133	16	—	2,430	1	8
4	260	2	3,000	—	—	1,790	6	4	1,300	—	—	1,901	5	1
1	60	1	—	—	—	—	—	—	66	32	—	33	16	—
2	167	—	30,066	32	—	4,469	24	5	2,350	—	—	1,885	34	2
4	266	—												
1	30	1												
37	2,056	—	248,123	46	11	28,608	34	8	12,514	24	—	13,965	42	6

fastigheter i staden, till uppgifvet värde af 45,000 R:dr banko.
öppnades år 1851.

Stockholm, värderad till 18,000 R:dr och för folkskolan är af församlingen inköpt
en medlärarinna antagen och vid folkskolan en extra lärare och en lärarinna i hand-

	Transport
f) <i>Ulrika Eleonora församling:</i>	
Flickskola	
g) <i>Hedvig Eleonora församling:</i>	
Folkskola för gossar	
Folkskola för flickor	
Handverksskolan	
h) <i>Adolf Fredriks församling:</i>	
Folkskola för gossar	
Folkskola för flickor	
Barnhusskolan	
i) Kateket-skolorne 7)	
k) Kongl. Svea Lif-Gardets församlings skola	
l) Kongl. Lif-Gardets till Häst församlings skola 8)	
m) Kongl. Andra Lif-Gardets och Kongl. Svea Artilleri-regementes gemensamma skola 9)	
n) Skeppsholms församlings skolorättningar	
o) Katholska församlingens skola	
p) Tyska National-Lyceum	
q) Nya Elementar-skolan 10)	
	Transport

- 7) Dessa skolor underhållas af sällskapet »Pro fide et Christianismo». De 10 Kateklasserne hvardera 40 R:dr.
- 8) Beklädnadsfonden vid denna skola utgjorde 1855 2,746 R:dr 29 sk. och inmans 42 R:dr 39 sk. 3 rst. banko. År 1855 erhöll fonden en gåfva af Slotts-
- 9) Den uppgifne räntebärande fonden tillhör Kongl. Svea Artilleri-regemente särhelhet.
- 10) Sedan Rikets Ständer år 1854 beviljat ett anslag af 50,000 R:dr banko till 1855 i näder bifallit att denna byggnad får uppföras på den Kongl. Maj: och

Lärarnes antal	Lärjungarnes antal vid 1855 års slut.	Ant. Af öfn.	Räntebärande lunder.			Inkomster.			Utgifter:					
									Lärarnes lönebelopp.			Af andre slag.		
37	2,056	—	248,123	46	11	28,608	34	8	12,514	24	—	13,965	49	6
2	117	1	—	—	—	747	1	11	336	32	—	369	17	8
1	88	1	5,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	107	1	12,250	—	—	2,303	8	9	1,200	—	—	966	44	1
2	107	2												
2	156	2	1,000	—	—	—	—	—	600	—	—	1,604	21	2
2	129	2	—	—	—	1,979	32	—	416	32	—			
1	87	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	446	14	21,500	—	—	433	16	—	1,160	—	—	242	28	—
1	50	1	6,200	—	—	214	32	—	300	—	—	300	—	—
1	16	1	1,000	—	—	266	47	4	316	32	—	13	10	8
1	44	1	9,000	—	—	—	—	—	400	—	—	173	2	8
3	37	2	—	—	—	—	—	—	580	—	—	159	45	4
3	53	3	—	—	—	1,206	36	—	800	—	—	354	20	—
7	89	4	10,000	—	—	2,100	—	—	1,200	—	—	1,689	15	—
8	100	8	—	—	—	11,006	14	8	9,016	32	—	1,988	16	—
86	5,682	—	314,175	46	11	48,866	13	4	28,844	8	—	21,827	23	1

käterne hafva hvardera 100 R:dr banko i arvode samt de 4 Lärarne i stafvare-

komsterna 321 R:dr 13 sk. 10 rst., deraf 5 barn erhållit beklädnader för tillsam-

fogden G. Kræpelin af 133 R:dr 16 sk. banko.

skildt och är icke för skolan allena, utan för regementets barnhus-inrättning i sin

uppförande af en ny byggnad för skolan, har Eders Kongl. Majt den 3 Oktober

Kronan tillhöriga tomt vid Beridarebangatan.

	Transport
r) Vexel-undervisnings-sällskapets skol-inrättningar: 11)	
Seminarium för folkskolelärare	
Normalskolan jemte skolan för flickornas handarbeten	
s) Småbarnsskolorne 12)	
t) Svenska Slöjdföreningens skola	
u) Navigationsskolan	
v) Teknologiska Institutet	
x) Carolinska Medicinska Chirurgiska Institutet 13)	
y) Skogs-Institutet	
z) Gymnastiska Central-Institutet 14)	
å) Veterinär-inrättningen	
ä) Abr. Rydbergs stiftelse för danande af skicklige sjömän	
	<u>Summa</u>

11) Folkskolelärare-Seminarium, som är förenadt med vexel-undervisningens Norfrämjande. Det bland utgifter »af andra slag» för Seminarium upptagna belopp, elever.

12) Dessa skolor äro fördelade i Maria, Catharina, Jakobs och Johannis, Ladugårds-

13) En ny Profession i Pathologisk Anatomi blef **1855** inrättad, hvartill Rikets venledes har en Adjunktur för Chirurgiska Professionen blifvit införd. Under äfvensom utvidgning af södra anatomierummet vunnits.

14) Bland eleverne hafva **94** genomgått gymnastikkurs, **2,882** varit skolungdom, nastik. Utexaminerade, dels militära dels civila lärare och instruktörer, voro **70**.

Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1855 års slut.	Ant. Aldern.	Räntebärande fonder.			Inkomster.			Utgifter:					
									Lärarnes lönebelopp.			Af andre slag.		
86	3,682	—	314,173	46	11	48,866	31	4	28,841	8	—	21,827	23	1
3	22	2	—	—	—	666	32	—	666	32	—	1,080	—	—
4	254	2	25,000	—	—	6,138	—	—	1,646	—	—	5,466	16	—
5	500	5	7,351	19	10	2,522	20	4	1,461	13	—	1,050	46	—
17	514	1	—	—	—	10,196	33	—	4,278	36	—	6,370	20	7
6	79	3	—	—	—	3,208	16	—	2,608	16	—	687	25	11
8	86	2	—	—	—	15,986	22	—	7,088	42	8	9,343	28	7
15	161	2	1,666	32	—	94,399	—	—	77,480	—	—	16,282	6	11
3	12	1	—	—	—	6,100	—	—	4,200	—	—	1,900	—	—
7	4,343	3	—	—	—	5,458	16	—	4,658	16	—	800	—	—
5	24	3	—	—	—	72,093	27	3	23,800	—	—	48,254	4	7
6	86	2	150,000	—	—	6,798	16	—	1,876	32	—	4,879	23	11
165	9,763	90	498,192	2	9	272,454	21	11	158,576	3	8	117,942	5	7

målskola, står under närmaste tillsyn af direktionen för vaxel-undervisningens be-
1,080 R:dr, utgör medelbeloppet af årliga anslaget till stipendier åt folkskolelärare-

lands och Adolf Fredriks församlingar. Den sistnämnda skolan öppnades 1855.
sist församlade Ständer anslagit lön af 1,600 R:dr intill nästa statsreglering. Af-
samma år har, genom anatomiehusets tillbyggnad, en rymlig lärosal blifvit beredd,

675 män och 486 kvinnor begagnat sjukgymnastik och 206 äldre män friskgym-

B) Fattigvårds- och Pensions-anstalter och andra barmhertighets-inrättningar:

Vid afgifvande af redogörelse för de under ifrågakvarande tidrymd införda viktiga förbättringar i hufvudstadens fattigvårdsförvaltning, hvilken förvaltning fortfarande blifvit af *Stockholms stads Nämnd*, såsom öfverstyrelse, besörjd, i enlighet med de i Eders Kongl. Maj:ts nådiga Stadga angående fattigvården i Stockholms stad den 1 April 1843 bestämda grunder, anser Öfverståthållare-Embetet sig böra i underdånighet anmäla följande:

Som, genom Eders Kongl. Maj:ts den 28 December 1850 utfärdade nådiga reglemente för styrelsen och förvaltningen af allmänna barnhuset i Stockholm, åtskillige förändrade förhållanden, beträffande vården om värnlösa barn inom hufvudstaden, uppstått i så måtto, som, enligt nyssberörde nådiga reglemente, barnhuset icke vidare åligger att emottaga något barn, som är öfver 6 år gammalt, och af barn inom denna ålder endast hittebarn och sådana i Stockholm befintlige värnlösa barn, hvilkas föräldrar eller vårdare aflidit, blifvit häktade eller intagna på dårhus, sjukhus eller annan välgörenhetsanstalt, få afgiftsfritt å barnhuset emottagas och vårdas, dock icke under längre tid, än till dess föräldrarne blifvit upptäckta, från häktet frigifna eller tillfrisknat och pröfvas vara i tillfälle att barnen återtaga; samt i följd så väl häraf, som af andra i sammanhang med barnhusets förändrade organisation gifna föreskrifter, såsom, att understöd från barnhuset tills vidare icke får beviljas för barn, som ej blifvit derå förut intagna; att icke flera barn må å barnhuset mottagas, än årets påräknade inkomster kunna medgifva; att inlösningsafgiften bör beräknas så noga ske kan efter verkliga kostnaden m. m., — en väsendtlig del af de åligganden, barnhuset tillföre hade att uppfylla, blifvit på fattigvården öfverflyttad; så har Stadsnämnden, till beredande af en ändamålsenlig reglering, med afseende å barnavårdens besörjande inom hufvudstaden, vidtagit nödiga beslut och åtgärder, deribland här må nämnas, att Stadsnämnden inom sig utsett 12 ledamöter, af hvilka, enligt dem emellan öfverenskommen ordning, 3:ne i sender, i egenskap af *Stadsnämndens delegerade för barnavård*, en gång i hvarje vecka å viss tid och ställe sammanträda, för att, med Nämndens rätt, besluta i allt hvad som rörer fråga om och på hvad sätt fattiga och värnlösa barn inom hufvudstaden må, på fattigvårdens bekostnad, beredas tjenlig vård och underhåll.

I detta afseende har äfven träffats aftal med direktionen öfver allmänna barnhuset om intagning å denna inrättning, för fattigvårdens räkning, af ett bestämt antal barn årligen, emot erläggande derfor af viss afgift, hvilken till 1855 års slut utgått med 120 R:dr för hvarje barn; hvarjemte, uppå förenämnde delegerades framställning, barnhuset, tid efter annan, föranställt om utackordering å landsbygden af värnlösa barn öfver 6 års ålder, emot ersättning af fattigvårdsmedlen.

Enligt öfverenskommelse mellan Öfverstyrelsen för H. K. H. Prins Carls uppfostrings-inrättning för fattiga och vanvårdade barn, å ena, och Stadsnämnden, å andra sidan, har berörde inrättning vid Tjärhofsgatan å Södermalm belägn och till inrättningens så kallade afdelning för vanartiga barn begagnade fasta egendom, med alla dertill hörande inventarier, blifvit den 1 Januari 1852, under full äganderätt, till Stadsnämnden öfverlåten, mot förbindelse för Nämnden, å hufvudstadens fattigvårds vägnar, ibland annat att, från och med samma dag, allt framgent vidmakthålla en anstalt för vård och uppfostran af minst 34 vanartige och vanvårdade barn, tillhörande Stockholms kommun; varande, i sammanhang härmed, Stadsnämnden, genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 17 Oktober 1851, berättigad att, från och med 1852 års början, till en förbättringsanstalt för vilseförd ungdom, uppbära och använda de till Prins Carls uppfostrings-inrättning förut anslagna så kallade rasp- och spinnhusmedel.

Den af Stadsnämnden sålunda öfvertagna inrättning, hvilken, benämnd: *Stockholms stads uppfostrings-inrättning för vanvårdade barn*, blifvit ställd under gemensam styrelse med allmänna arbetshuset, har sedermera efter hand utvidgats, så att densamma för närvarande lemna utrymme åt 68 gossar, eller dubbelt så stort antal, som det, hvarför den ursprungligen var afsedd. Vid inrättningen, öfver hvars ekonomiska förvaltning arbetshusets syssloman har närmaste inseedet, äro anställda en lärare och föreståndare, en i skrädveri och en i skomakeri kunnig person, jemte nödig betjening; Och uppgick inrättningens utgiftssumma för år 1855 till 7,748 R:dr 16 sk. 2 rst., som, fördelad på barnens medeltal 63, visar en kostnad af 122 R:dr 47 sk. 6 rst. för hvarje barn.

Under loppet af nästlidne år hafva Stadsnämndens delegerade för barnavård beredt understöd och omvårdnad för icke mindre än 469 barn, af hvilka

intagits å barnhuset emot den ofvan bestämda afgiften	120 R:dr	62.
utackorderade å landsbygden genom barnhusets åtgärd		9.
remitterats till intagning å uppfostrings-inrättningen		13.
erhållit understöd af fattigvården inom de särskilda församlingarne		385.
		<hr/>
		Summa 469.

Sedan erfarenheten nogsamt ådagalagt angelägenheten deraf, att församlingarnes försörjningshjon blefve, i mån af hvars och ens förmåga, på lämpligt sätt med arbete sysselsatte och derigenom från kringstrykande och bettlande förhindrade, men de till försörjningshus begagnade lokaler sunnits nästan utan undantag vara af den beskaffenhet, att hjonen hvarken kunde der hållas instängde eller sysselsatte med arbete; samt det, i följd häraf, ansetts nödigt att, för detta ändamål, bereda tvänne nya

inrättningar i förening med arbetshus, den ena å Söder- och den andra å Norrmalm; så har dels vid allmänna arbetshuset blifvit uppförd en byggnad för emottagande och vårdande af de båda södra, eller Maria Magdalena och Catharina församlingars försörjningshjon, till ett antal af 60 från den förra och 90 från den sednare församlingen, hvilken inrättning den 1 November 1855 trädde i verksamhet, hvaremot de förut varande försörjningsanstalterne i dessa församlingar med samma tid upphörde, dels ock, efter det Stockholms stad berättigat Stadsnämnden att, för tillvägbringande af en ny arbets- och försörjnings-inrättning å Norrmalm, hvilken är vorden afsedd att emottaga 150 arbetshjon och 450 försörjningshjon från de öfrige församlingarne, upplåna en summa af 100,000 R:dr, tjenlig lokal blifvit å Kungsholmen anskaffad för denna inrättning, som redan är under byggnad och lärer år 1858 blifva till begagnande färdig. Fråga har äfven hos Stadsnämnden uppstått om centralisering af en del utaf de nuvarande *fattighusen*, hvilken åtgärd otvifvelaktigt skulle leda till ökad enhet i förvaltningen, minskad administrationskostnad och åtskillige andra fördelar; hvadan ock Öfverståthållare-Embetet åt denna fråga egnat särskild uppmärksamhet.

Förvaltningen af nysnämnde, för de båda södra församlingarnes försörjningshjon inrättade, gemensamma anstalt, eller, såsom den benämnes, *södra försörjningsinrättningen*, besörjes af direktionen öfver allmänna arbetshuset, i sådant afseende förstärkt med 2:ne ledamöter, den ena från Maria Magdalena och den andre från Catharina församlingens fattigvårdsstyrelse; dock att hvardera af nämnde styrelser eller en delegerad af densamma äger att förordna om så väl intagning å inrättningen af sin församlingens hjälpbehöfvande, som utskrifning derifrån af församlingen tillhörande hjon. Hvad hjonens vård och behandling angår, så är af Stadsnämnden till iakttagande föreskrifvet, att de skola förses med nödortfig föda, jemte beklädnad på fattigvårdens bekostnad; men få deremot icke, utan erhållen tillåtelse, lemna inrättningen, och böra, i den mån, deras förmåga det medgifver och de återhemtat sina krafter, inom eller utom inrättningen sysselsättas med tjenligt arbete, samt att det försörjningshjon åter, som icke efter högst ett års oafbrutet vistande å inrättningen blifvit till sina krafter så återställt, att det kan från inrättningen utskrifvas eller till egenskap af arbetshjon hänföras, bör till intagning å vederbörligt fattighus remitteras. Försörjnings-inrättningens utgifter bestridas af arbetshus-direktionen med de till dess förvaltning ställda medel samt upptagas och redovisas särskildt i arbetshusets räkenskaper, deruti försörjnings-inrättningen jemväl godtgöres för den inkomst, som genom hjonens arbete kan inrättningen beredas. Antalet af de vid 1855 års slut på södra försörjnings-inrättningen intagne hjon utgjorde 105 och kostnaden för inrättningens underhåll de tvänne sednaste månaderna af året, hvarunder den

var i verksamhet, uppgick, efter afdrag af inbringad arbetsförtjenst, till **1,719 R:dr 17 sk. 3 rst.**

I sammanhang med hvad nu blifvit omförmäldt angående fattigförsörjningens lämpliga ordnande medelst sammanförande på tvänne ställen af de många spridda försörjnings-anstalterne samt hjonens hållande till arbete, hvaraf särdeles fördelaktiga verkningar på hufvudstadens fattigvård i allmänhet synes vara att förvänta, torde äfven böra omnämnas en väsendtlig förbättring i försörjningsväsendet, som under ifrågavarande tidrymd åstadkommits genom tillvägabringande af en särskild anstalt för *f. d. militärers vårdande*.

För detta ändamål var visserligen förut inrättad en provisionel försörjnings-anstalt; men som denna befanns vara i högsta mätto ofullständigt ordnad, blef den-samma, genom Eders Kongl. Maj:ts, uppå Öfverståthållare-Embetsets underdåniga framställning, den **14 Oktober 1851** utfärdade nådiga Bref, i sitt dåvarande skick upplöst; hvarest, för militär-försörjningshjons herbergerande och vårdande, af Stads-nämnden bildades en permanent inrättning, hvarå, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga Bref den **25 Augusti 1852**, så intagas sådana *f. d. militärer*, som finnas vara i behof af fattigvård och icke tillhöra annat fattigvårdssamhälle, än hufvudstadens. Närmaste styrelsen öfver denna inrättning har Stadsnämnden uppdragit åt tvänne ledamöter, och åtnjuta hjonen, hvilkas antal vid **1855 års slut** var **128**, nödtorftig föda och beklädnad, äfvensom de sjuka behöflig vård, hvarigenom, i förening med den ordning och disciplin, som inom inrättningen handhafvas, omförmäldes under-hållstagares tillförene så allmänt öfverklagade tiggeri upphört. Militär-försörjnings-inrättningens kostnad, som bestrides med dels dertill i nåder anvisade anslag från Wadstena krigsmanshus-kassa af **666 R:dr 32 sk.** och från Konungens hospital af **600 R:dr** årligen, dels andra under Stadsnämndens förvaltning ställda medel, uppgick år **1855** till **9,724 R:dr 5 sk. 6 rst.**, hvaraf likväl **4,416 R:dr 24 sk. 3 rst.** belöpte på sådana hjon, som tillhöra Stockholms kommun, men för hvilkas fattigvård ersättning bör af allmänna medel utgå.

Under rubrikerne »arbets-inrättningar» och »sjukvårds-anstalter» redogöres vidare för de af Stadsnämnden vidtagne åtgärder till beredande af nödiga arbetstillfällen samt sjukvård för hufvudstadens fattige; Och må såsom en glädjande företeelse här slutligen omnämnas, att *fattigbaracken*, hvarest husville, mera eller mindre arbets-föra personer emottagas, under sednaste åren varit i allt ringare mån, än tillförene anlitad, så att då högsta medeltalet om dagen år **1852** uppgick till **225**, utgjorde detsamma under nästlidne December månad endast **23**, hvilket lyckliga förhållande, om ock till stor del föranledt af de numera yppade ökade tillfällen till arbete och erhållande af god arbetsförtjenst både i hufvudstaden och på landet, likväl äfven i

sin mån måste tillskrifvas den förbättring, härvarande fattigvårds- och arbetsanstalter under sednare tider vunnit.

Under året 1855 utgjorde Stadsnämndens

<i>Inkomster:</i>				
Stats-anslag till läkare och medikamenter		2,094	8	—
Allmän fattigförsörjnings-afgift *)		114,732	19	—
Böter för försummad betalning inom behörig tid af kronoutsylder		1,963	42	4
Dito för ej lemnade taxerings-uppgifter		862	—	—
Fattigförsörjnings-afgifter från sjömanshuset		778	22	—
Af fattigvårdens andel i afgiften för rättighet att inom hufvudstaden i minut försälja bränvin och andra brända eller destillerade spi- rituösa drycker		2,000	—	—
Gåfva från Rikets Ständers bank		1,000	—	—
Hyrämedel		406	32	—
Bidrag från Stockholms stads Brandförsäkringskontor till den vid allmänna arbetshuset inrättade vatten-uppfodrings-anstalt . . .		200	—	—
Anslag till militärförsörjnings-inrättningen: från Wadstena krigs- manshus-kassa	666: 32. —			
från Konungens hospital	600: — —	1,266	32	—
S. k. rasp- och spinnhus-afgift samt tolags-fattigmedel, anslagne till Stockholms stads uppfostrings-inrättning för vanvårdade barn . .		5,485	45	1
Ersättning: af allmänna medel:				
för fattiges vårdande	1,121: 28. —			
af fattigvårdssambällen utom Stockholm, för åt deras fattige härstädes lemnadt understöd	1,467: — 8.	2,588	28	8
Räntemedel		519	36	8
Diverse inkomster		172	10	8
Förökadt värde å Provisoriska sjukhusets inventarier		1,060	16	—
Summa Banko R:dr		155,131	4	5

*) Berörde afgift har under den tid, denna berättelse omfattar, fortfarande utgått med 24 sk. af hvarje mantalsskrifven person, som fyllt 18 år, samt med 16 sk. å Riksdalerna af de skattskyldiges beviljning till staten, enligt Bevillnings-Förordningens andra artikel.

Utgifter

<i>Utgifter:</i>				
Tillskott till de särskilde fattigvårds-styrelserne för fattigvårdens besörjande inom församlingarne		62,762	43	8
Till allmänna barnhuset:				
för inlösen derå af 62 barn å 120 R:dr	7,440: — —			
särskilda bidrag för enahanda ändamål	1,463: 16. —			
för å barnhuset lemnad tillfällig vård om åtskilliga barn	203: 2. 8			
	9,106: 18. 8.			
för de genom barnhusets försorg å landsbygden utackorderade barn	1,100: 39. 3.	10,207	9	11
Till Småbarns-skolorne		600	—	—
» Uppfostrings-inrättningen för vanvårdade barn		8,877	35	2
» Norra frivilliga arbetshuset		1,000	—	—
» Stockholms stads allmänna arbetshus		10,866	14	8
» Maria Magdalena och Catharina församlingars gemensamma försörjnings-inrättning vid allmänna arbetshuset under årets 2:ne sista månader		1,719	17	3
» Serafimer-ordens-lasarettet		5,500	—	—
» Provisoriska sjukhuset		19,380	10	4
» Den särskilda bensårs-förbindnings-anstalten å norrholm		441	15	8
» Fattigbaracken och fattigherberget		826	44	—
» Militär-försörjnings-inrättningen		4,493	37	11
» Fattiges förskaffande till deras hemorter		99	—	—
» Fattige, mer eller mindre arbetsföra, personers sysselsättande under vintermånaderne vid särskildt beredda arbeten		260	37	6
» Spis-anstalter, utan spirituosa, för fattiga		708	16	—
» Fattigvårdssambällen utom Stockholm, för lemnad vård åt hufvudstadens kommun tillhörande fattige		409	32	—
Återburne danaarfsmedel		105	18	8
Räntemedel		2,262	13	1
Afföring till Stadsnämndens tjänstemän och betjente		1,975	—	—
Uppbörds-arfvoden		2,970	27	—
	Transport	135,466	36	4

	Transport	135,466	36	4
Omkostnader för socknestämmonämnden		605	32	—
Diverse utgifter, såsom arfvoden och gratifikation, fastighetsonera, trycknings- och annonskostnad, skrifmaterialier m. m.		2,619	32	11
Afskrifningar		500	—	4
	Summa Banko R:dr	139,192	5	7
Vid årets slut uppgingo Stadsnämndens <i>tillgångar</i> i kontanta medel, fordringar, fastigheter, inventarier m. m. till		281,192	22	—
och <i>skulder</i> till		95,870	25	11
hvaran Stadsnämndens <i>behållning</i> utgjorde	Banko R:dr	187,321	44	1
Af de särskilda församlings-nämndernas räkenskaper inhemtas: <i>att</i> församlingarnes tillgångar i kapitaler och fastigheter vid nyss- nämnde tidpunkt utgjorde		385,996	4	9
<i>att</i> fattigvårds-utgifterna inom församlingarne under året uppgingo till		118,919	1	5
hvilka utgifter blifvit betäckte med dels församlingarnes egne till- gångar och särskildt tillflutne medel	56,156: 5. —			
dels bidrag från Stadsnämnden	62,762: 44. 5	118,919	1	5
<i>samt att</i> antalet underhållstagare var högst 1,039 och minst 757 fattighushjon » 682 » » 425 försörjningshjon » 1,479 » » 300 utom hus boende fattiga.				

Angående nedannämnde Militär-Corpsers och församlingars särskilda understöds-

a)	Drottningens Hospital vid Kongl. Svea Lif-Garde	
b)	Prins Oscars Hospitals-inrättning vid Kongl. Lif-Gardet till Häst	
c)	Kongl. Lif-Gardets till Häst pensionskassa 1)	
d)	H. K. H. Kronprinsessan Josephinas Pensions-inrättning vid Kongl. Andra Lif-Gardet 2)	
e)	Kongl. Svea Lif-Gardes församling	
f)	Kongl. Svea Artilleri-regementes Soldat-barnhus-inrättning	
g)	Skeppsholms församling	
h)	Kongl. Hof-statens Gratiaalkassa och Spetsiska fonden	
i)	Nikolai församlings enskilda fattigvårdsfond	
k)	Tyska församlingen 3)	

Tillsammans

- 1) Denna kassa, sammanskjuten år 1850, af så väl fordna, som ännu i tjenst vallemna underhåll åt under-officerare, trumpetare, korporaler och gardister af regestår under styrelse af regementet, genom en direktion, som förvaltar kassan i nåder fastställda Reglemente.
- 2) Denna pensions-inrättnings direktion förvaltar dessutom en af Hof-Marskalken F. R:dr 9 sk. kontant och uti Götha kanal aktier och obligationer 7,740 R:dr ordnande om räntemedlens användande.
- 3) Församlingens fattigvård äger, utom ofvannämnde fond, fasta egendomen *M* 1

fonder och fattigvårds-anstalter år 1855 äro följande uppgifter meddelade:

Kapitalbehållning vid 1855 års slut.			Inkomster år 1855.			Utgifter:						Underhålls- lagens antal år 1855.
						Pensioner eller under- håll in natura.			Af andra slag.			
32,959	46	7	2,202	46	—	2,285	—	—	90	—	—	86
20,038	2	8	1,553	6	—	1,291	—	—	9	—	—	85
26,366	29	1	1,932	35	8	558	21	4	9	—	—	19
15,950	1	7	2,707	15	—	1,476	26	—	—	—	—	78
8,500	—	—	450	—	—	400	—	—	67	—	—	40
9,000	—	—	864	—	—	267	23	3	407	42	4	10
7,100	—	—	1,104	—	4	577	47	2	326	21	4	54
37,089	46	4	2,547	47	6	2,473	16	—	88	—	—	56
4,153	1	8	204	24	—	200	—	—	5	—	—	17
26,576	10	8	2,344	8	3	2,357	8	1	—	—	—	80
35,110	4	4	2,851	5	2	1,228	7	4	759	2	11	66
222,843	46	11	18,761	43	11	13,115	5	2	1,761	18	7	591

rande Officerare vid Lif-Gardet till Häst, i afsigt att, efter vissa bestämda grunder, mentet, hvilka, efter en längre tjenstetid och vid en gifven ålder, gått ur tjenst, enlighet med föreskrifterna uti det af Eders Kongl. Måjt den 10 Januari 1851 i

Reutersköld gjord donation, hvars kapitalbelopp vid 1855 års slut utgjorde 29,890 banko. Denna fond ackumuleras fortfarande i afbidan på gifvarens utlofvade för-
 kvarteret Ganymedes i Nikolai församling.

I afseende på öfriga uti hufvudstaden varande milda stiftelser samt pensions-

I. Barnhus, Barnbördshus

	Fastighetsvärde år 1855.					
	i Stockholm.			Utom Stockholm.		
a) Stockholms allmänna barnhus 1)	216,183	16	—	5,500	—	—
b) Primurare-ordens barnhus 2)	45,000	—	—	—	—	—
c) Allmänna barnbördshuset 3)	55,219	18	—	—	—	—
d) Sällskapets pro patria barn- och barnbördshus .	15,000	—	—	—	—	—
e) Murbeckska inrättningen för fattiga flickors uppfostran	9,600	—	—	—	—	—
f) Prins Carls inrättning för fattige och vanvårdade barn	55,000	—	—	—	—	—
Tillsammans	396,002	34	—	5,500	—	—

- 1) Af underhållskostnad in natura äro 32,600 R:dr upptagne för barn vårdade inom år 1855 inom barnhuset vårdade barn utgjorde 707 och de utom barnhuset
 2) Af underhållstagaende barn vårdades och uppfostrades 100 i barnhuset och de
 3) Rikets år 1851 församlade Ständer anslogo till uppbyggande af ett nytt barn-R:dr, hvilka, tillsammans med 5,000 R:dr, gifva af okänd gifvare, blifvit använde byggnad nu föregär.

och understöds-inrättningar och deras tillstånd år 1855, meddelas följande:

och Uppfostrings-anstalter.

Kapitalbehållning vid 1855 års slut.			Inkomster år 1855.			Utgifter år 1855.						Underhålls- lagares antal år 1855.
						Pensioner och under- håll in natura.			Af andra slag.			
615,791	54	4	126,620	36	2	95,892	—	—	11,355	28	7	5,070
249,058	53	—	22,252	1	5	16,023	33	—	6,566	18	6	427
105,945	16	—	32,673	59	10	6,292	17	3	25,219	18	—	524
18,286	—	—	2,358	11	9	173	9	2	2,242	12	7	3
96,403	56	6	4,811	9	6	3,855	9	—	1,350	—	—	28
138,266	24	2	9,526	19	2	14,102	29	5	—	—	—	92
1,225,730	—	—	198,202	21	10	136,341	1	10	46,733	29	8	4,144

barnhuset och 63,292 R:dr beräknade för barn utom barnhuset. Antalet af de varande 2,363.

öfriga 327 erhöilo kontant understöd.

bördshus 50,000 R:dr banko, deraf direktionen under år 1855 uppburit 20,000 till inköp af fasta egendomen N 3 kvarteret Murmästaren å Kungsholmen, der ny-

II. Barmhertighets-inrättningar, som de fattiga, egentligen älderstigna, lemna

a) Ulrika Eleonora eller Drottningens Hospital 4)	
Kniggeska pensionsfonden 5)	
b) Borgerskapets gubbhus-inrättning 6)	
c) Borgerskapets enkhus-inrättning	
d) Fabriks-fattigkassan 7)	
e) Soopiska fattighuset	
f) Katholska församlingens fattigvård	
g) Timmermans-ordens Hospital 8)	

Tillsammans

- 4) Anledningen dertill, att kapitalbehållningen blifvit så högt upptagen, härleder sig hvilken Kongl. Kammar-Rätten i utslag fastställt till 37,354 R:dr 36 sk. banko, besvär blifvit af åtskillige Möllers borgenärer enot berörda utslag anfördt, något
- 5) Den s. k. Kniggeska pensionsfonden är ställd under direktionens förvaltning och medlade fruntimmer.
- 6) Utom ofvannämnde fastighet i Stockholm, äger Stockholms gubbhus-inrättning
- 7) Under rubriken pensioner etc. äro inberäknade alla omkostnader för fabriks-
arbetares vård och underhåll och dels understöd till utom fattighuset boende
- 8) Någon uppgift om timmermans-ordens hospitals utgifter och inkomster har icke

bostad

bostad jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.

Fastighetsvärde år 1855 i Stockholm.	Kapitalbehållning vid 1855 års slut.			Inkomster år 1855.			Utgifter år 1855.						Underhålls- lagernes antal år 1855.		
							Pensioner och underhåll in natura.			Af andre slag.					
25,000	—	—	60,733	16	—	25,363	22	—	25,084	38	7	—	—	—	88
—	—	—	17,603	8	—	833	16	—	833	16	—	—	—	—	10
23,629	12	11	170,394	36	5	10,503	14	8	8,363	45	7	1,428	2	7	52
25,000	—	—	221,258	31	—	11,945	9	9	9,288	2	4	2,271	1	3	85
17,033	16	—	104,582	7	—	10,990	8	—	6,806	12	—	—	—	—	257
—	—	—	10,849	32	1	—	—	—	182	—	—	—	—	—	7
22,000	—	—	2,666	32	—	7,793	7	—	7,651	37	—	140	—	—	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
112,662	28	11	588,088	18	6	67,428	29	5	58,210	7	6	3,839	4	3	597

derifrån, att ehuru, i afräkning å förre kamereraren Joh. Möllers åsamkade balans, till drottninghuset influtit 16,000 R:dr banko, har likväl, vid det förhållande, att afdrag å balansbeloppet i och för de inbetalade 16,000 R:dr icke ägt rum. utdelas den årliga räntan å samma fond till 10 utom drottninghuset boende obe-

fastighet å landet till uppgifvet värde af 13,333 R:dr 16 sk. banko. fattighus- och sjukhus-inrättningens samt derstädes intagne fattighjons och sjuke fabriksarbetare. erhållits.

III. Pensions-inrättningar och andra fromma Stiftelser, till hvilka delägare-

- a) Kongl. Statskontoret 9)
- b) Wadstena krigsmanshus-inrättning 10)
- c) Under förvaltning i Rikets Ständers Bank ställde fonder 11)
 samt Diskont-verkens och Tumba bruks enke- och pupillkassa
- d) Fonder, som förut varit under Kongl. Öfre Borg-rättens vård, men numera för-
 valtas af en direktion med Riksmarskalken till ordförande
- e) Konungens Hospital 12)
- f) Konungens militär-hospitalsfond 13)
- g) Jonas och Paul Filéus pensionsfond 14)
- h) Pensionsfonder, stälde under förvaltning af allmänna enke- och pupillkassans
 direktion
- i) Goduska pensionsfonden
- k) Särskilda under stadens Justitie-kollegium och förmyndarekammaren ställde
 donationsfonder 15)

Transport

- 9) Från Kongl. Statskontoret hafva, utom ofvannämnde pensioner, hvilka del-
 nade till välgörenhets-inrättningar inom Stockholm 33,032 R:dr 40 sk., till sjuk-
 R:dr 48 sk. 6 rst. banko.
- 10) Af gratialister och understödstagare hafva 121 erhållit årliga pensioner med
 till det så kallade provisionella militär-försörjningshuset utgått för detta, likasom
- 11) Utaf Rikets Ständer till julgäfvor åt fattiga anvisade 2,000 R:dr banko hafva
 understöd till 18 personer blifvit utdelade med 2,066 R:dr 32 sk. banko och
 för en gång af 50 R:dr banko.
- 12) Af underhållstagarne bodde år 1855 i landsorterne 36.
- 13) Årliga inkomsten, hvilken utgöres af räntor å fondens utlånte medel, användes
 rares och soldaters i fattigdom efterlemnade enkor och barn, så väl inom Stock-
 sioner och underhållsmedel, hvilka år 1855 utbetalts till personer, som, enligt
- 14) Uppgiften är lemnad öfver förhållandet vid 1854 års slut.
- 15) Den uppgifna fastigheten tillhör enkan Thåströms testamentsfond.

rätt icke är beredd genom erlagda afgifter:

Fastighetsvärde år 1855 i Stockholm.	Kapitalbehållning vid 1855 års slut.			Inkomster år 1855.			Utgifter år 1855.						Underhålls- lagares andel år 1855.			
							Pensioner och underhåll in natura.			Af andra slag.						
—	—	—	—	—	—	—	298,570	22	8	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	1,732	32	—	—	—	—	—	132		
—	—	—	—	—	—	—	4,116	32	—	—	—	—	—	778		
—	—	—	27,608	38	3	2,536	16	—	—	794	21	4	—	5		
25,150	—	—	22,523	24	1	1,769	23	3	—	678	24	—	1,737	14	71	
—	—	—	163,747	7	3	7,626	8	—	—	3,090	—	—	400	—	146	
—	—	—	176,838	27	10	—	—	—	—	4,205	32	—	—	—	109	
—	—	—	89,909	26	6	3,454	27	2	—	5,909	16	—	305	40	58	
—	—	—	60,776	17	10	2,936	46	7	—	994	8	—	91	32	20	
—	—	—	5,555	26	8	250	—	—	—	233	42	8	—	—	12	
4,800	—	—	26,333	16	—	1,899	1	4	—	1,299	21	4	143	29	10	30
30,250	—	—	573,292	40	5	20,472	26	4	321,625	12	—	—	2,678	19	10	1,361

indragningsstaten och dels af allmänna statsmedel utgifvits, år 1855 blifvit anord-
vårds-inrättningar derstädes 10,900 R:dr och till undervisnings-anstalter 105,521

1,322 R:dr samt 11 tillfälliga understöd med 410 R:dr 32 sk. Dessutom har
för föregående åren, en summa af 666 R:dr 32 sk. banko.

smärre belopp utgått till 759 personer. Från Fullmäktiges dispositionsräkning hafva
af räkningen »böter i följd af bankens brandreglemente», till en person understöd

hufvudsakligen till pensioner och gratifikationer åt af lidne officerares, underoffice-
holms stad, som i landsorten; Och utvisar förestående uppgift beloppet af de pen-
hvard anmäldt blifvit, varit här i staden boende.

	Transport
l) Enkan Allida Marii pensionsfond 16)	
m) Assessor Ahllöfs testamentsfond	
n) Kofferdiskepparen Ahlströms pensions-inrättning	
o) Brandvaktsskassan	
p) Fonder, ställda under Bemedlings-kommissionens förvaltning	
q) Pensionsfonder, förvaltade af direktionen öfver borgerskapets enkhus	
r) Sadelmakare-åldermannen Jakob Fagerbergs pensions-inrättning 17).	
s) Af Grosshandels-societeten förvaltade kassor 18).	
t) f. Kryddkramhandlare-societetens pensionskassa	
u) f. Vinskänks-societetens pensionskassa	
v) Kofferdiskeppare-societetens fattigkassa	
x) Stockholms sjömanshus-inrättning 19)	
y) Strandbergiska läkare-inrättningen 20)	
z) Nödhjelpskassan	
å) Sällskapet »de nödlidandes vänner»	
ä) Sällskapet »de fattiges vänner»	
ö) Sällskapet för uppmuntran till öm och sedlig modersvård 21)	
aa) Kniperska pensions-inrättningen för fattiga ogifta fruntimmer	
bb) Paulinska donationsfonden	
cc) Groönska fattigförsörjnings-inrättningen	
	Transport

- 16) Utgifterna af andra slag utgöras af lifräntor, hvilka framdeles förvandlas till
- 17) Ut det under titeln »utgifter af andra slag» upptagna belopp innesfattas 540 R:dr
- 18) Sedan sista berättelsens afgifvande har en fond tillkommit, stor 21,377 R:dr
f. d. Sjökapteners, dels till gratifikationerna åt sådana enkor och barn.
- 19) Under Sjömanshus-direktionens förvaltning står äfven den s. k. Nationalkassan
- 20) Genom Grosshandlaren Silfverbergs testamente har inrättningen år 1854 er-
- 21) Genom testamente af Grosshandlaren Silfverberg har sällskapet år 1854 erhållit

Fastighetsvärde år 1855 i Stockholm.	Kapitalbehållning vid 1855 års slut.	Inkomster år 1855.	Utgifter år 1855.			Underhåll- tagares andel år 1855.
			Pensioner och un- derhåll in natura.	Af andre slag.		
30,250	573,292 40 5	20,472 26 4	321,625 12	2,678 19 10	1,361	
—	47,266 32	2,385 5 2	108 16	2,204 12	4	
—	3,333 16	133 16	133 16	—	12	
16,666 32	619 21 10	1,380 32	825 44 5	1,060 10 8	12	
—	—	—	434 8	—	10	
—	261,260	12,799 5 4	12,003 30 8	—	233	
—	64,186 21 11	3,931 5 8	3,870 26 8	—	88	
80,000	76,460	6,871 12	4,062	2,164 27 9	130	
—	107,043 37 2	5,475	7,554 8	—	123	
12,000	66,335 8 2	4,367	3,403 16	887 17	68	
—	7,100	721 24	383 16	100	7	
—	32,000	1,322 24	1,322 24	—	48	
3,300	177,399 9 1	13,541 47 7	6,140 16	5,142 21 2	439	
—	88,698 9 6	4,175 39 1	3,219 23 7	926 27	267	
—	273,981 1 11	13,201 36 4	13,436 14	74	360	
—	75,394 17 10	3,785 16	3,547 16	239 16	231	
—	14,466 32	4,635 20 4	1,494 37 4	—	448	
—	47,758 10 8	3,357 20	2,749 16	136 10 7	169	
—	60,098 11 1	2,784 8	2,733 16	—	82	
45,000	68,225 28 9	5,993 36	4,391 32	940 26	160	
—	93,866 32	4,765 26 8	4,508 16	—	45	
187,416 32	2,138,785 42 4	116,100 16 6	397,647 20 8	16,553 44	4,271	

pensioner.

donationsräntor.

5 sk. 2 rst. banko, deraf räntan användes dels till pensioner åt i armod varande

med en kapitaltillgång af 75,000 R:dr banko.

hållit 1,000 R:dr banko.

2,000 R:dr banko.

	Transport
dd) Pensionsfonder, ställda under Riddarhus-direktionens vård 22)	
ee) dito dito under Stockholms stads Konsistorii inseende.	
ff) dito dito under Clara församlings kyrkoråd	
gg) dito dito förvaltade af Jakobs kyrko-råd	
hh) dito dito förvaltade af Jakobs- och Johannis fattighusdirektion	
ii) dito dito förvaltade af Maria Magdalena fattighus-direktion	
kk) dito dito förvaltade af Catharina kyrkoråd	
ll) dito dito förvaltade af Ladugårdslands kyrkoråd (Widinska fonden)	
mm) Riddarholms församlings enskilda pensionskassa	
	Tillsammans

22) Utom ofvannämnda kapital, är under direktionens förvaltning ställda 2:ne fastig-bokfördt värde, som år 1855 inbringade 1,847 R:dr banko. Under loppet af sammanlagdt belopp af 46,000 R:dr banko.

Festighetsvärde år 1855 i Stockholm.	Kapitalbehållning vid 1855 års slut.			Inkomster år 1855.			Utgifter år 1855.						Underhålls- sagens andel år 1855.		
							Pensioner och un- derhåll in natura.			Af andre slag.					
187,416	32	—	2,138,785	42	4	116,100	16	6	397,647	20	8	16,553	44	—	4,271
—	—	—	563,945	43	8	31,602	40	1	25,778	10	8	1,744	38	7	446
—	—	—	12,682	18	8	497	24	—	497	24	—	—	—	—	13
—	—	—	25,511	42	8	1,275	28	6	1,275	28	6	—	—	—	58
—	—	—	14,805	26	8	747	41	—	738	47	—	—	—	—	34
8,391	2	1	108,336	28	3	22,975	16	9	15,154	28	8	4,591	8	3	620
—	—	—	12,211	5	4	617	26	8	562	—	8	79	13	10	26
—	—	—	14,211	19	8	502	3	11	377	2	—	107	12	7	13
—	—	—	3,700	—	—	185	—	—	100	—	—	85	—	—	5
—	—	—	1,678	2	8	79	27	6	49	—	—	—	—	—	3
195,807	34	1	2,895,868	39	11	174,583	32	11	442,176	36	2	23,161	21	3	5,489

heter å landet, den ens uppskattad till 3,666 R:dr 32 sk. och den andre utan 1851—1855 hafva, genom särskilda testamenten, donationer blifvit gjorda till ett

IV. Öfriga pensions-inrättningar i Hufvudstaden, till hvilka i allmänhet del-

a)	Allmänna enke- och pupillkassan	
b)	Arméens pensionskassa 23)	
	Arméens enke- och pupillkassa 24)	
c)	Civilstatens pensionskassa 23)	
	1. Tjenstemannafonden	
	2. Allmänna enke- och pupillfonden	
	3. Enskilda enke- och pupillfonden	
d)	Pensioner af postmedel	
e)	Kongl. Konvoj-kommissariatet	
f)	Tullstatens enskilda pensions-inrättning	
g)	Bankostatens enke- och pupillkassa 23)	
h)	Enke- och pupillkassan vid Rikets Ständers Riksgälds-kontor	
i)	Enke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk	
k)	Jernkontorets tjenstemäns enke- och pupillkassa	
l)	Kongl. Theaterns pensions-inrättning	

Tillsammans

23) Uppgifterna äro för år 1854, emedan 1855 års räkenskaper ännu icke voro

24) Dessa uppgifter äro jemväl för år 1854. Af H. M. Konungens anslag, 5,000 statens 7:de hufvudtitel uppförda, under direktionen för Arméens pensionskassa

ägareätt beredes genom årliga afgifter:

Fastighetsvärde år 1855 i Stockholm.	Kapitalbehållning vid 1855 års slut.		Inkomster år 1855.		Utgifter år 1855.						Underhålls- lagares ansl. år 1855.
					Pensioner och un- derhåll in natura.			Af andre slag.			
25,000	—	—	1,429,647	14 4	99,690	14 —	23,037	24 —	6,489	13 11	165
30,000	—	—	2,404,621	23 8	309,332	11 —	300,301	32 —	14,113	42 4	1,023
—	—	—	403,411	1 6	34,419	3 8	30,396	32 —	414	16 4	314
—	—	—	1,663,191	5 10	122,597	— 6	32,151	21 10	61,234	27 2	119
—	—	—	6,836	39 1	26,591	25 —	27,690	— —	921	4 4	793
—	—	—	188,200	15 4	78,626	37 4	78,560	13 4	66	24 —	694
—	—	—	—	— —	— —	— —	100	— —	— —	— —	1
—	—	—	—	— —	— —	— —	1,050	— —	— —	— —	5
—	—	—	130,802	29 8	32,958	11 5	25,728	7 7	308	22 —	779
—	—	—	454,370	42 3	30,474	26 5	27,373	7 8	2,011	12 —	117
—	—	—	55,265	34 4	4,662	44 8	4,313	41 9	1,304	4 1	45
—	—	—	176,687	3 11	15,206	14 9	12,194	32 4	408	5 —	72
—	—	—	30,000	— —	1,670	— —	38	42 8	— —	— —	1
—	—	—	163,812	18 6	13,079	19 4	9,595	— —	1,094	34 —	28
55,000	—	—	7,106,846	36 5	769,308	16 1	572,531	15 2	287,454	30 2	4,156

afslutade.

R:dr. utdelas derjemte pensioner och gratifikationer åt 81 personer. Det å Riks-
ställda anslag utgår tillvidare med 25,000 R:dr b:ko årligen till 783 pensionstagare.

Den i förra berättelsen omförmälda pensions-inrättningen för svenska läkare, deras enkor och barn, har, till följd af delägares beslut, med år 1855 blifvit upplöst.

C.) Sjukvårdsanstalter:

Stockholms stad allönar en förste och en andre stadsläkare, äfvensom i hvarje territorial-församling finnes en af fattigmedlen allönad läkare, hvilken det åligger att utan betalning biträda församlingens fattiga, som vid sjukdomstillfällen honom påkalla, hvarvid dessa tillika erhålla medikamenter på fattigvårdens bekostnad.

För sjukvården i hufvudstaden finnas för öfrigt följande allmänna inrättningar:

a) *De vid territorial-församlingarnes fattighus inrättade sjukrum:* Sjukvården ombesörjes af fattigläkarne i församlingarne och omkostnaderne bestridas af fattigvårds-inrättningarnes medel.

b) *Stockholms stads och läns kurhus:* Detta har icke till sin omfattning undergått någon förändring sedan sista berättelsen afgafs. Kurhuset, som vid 1855 års slut ägde en kapital-behållning af 15,746 R:dr 39 sk. 4 rst., hade samma år inkomster till belopp af 21,766 R:dr 13 sk. 5 rst. och utgifter till 21,289 R:dr 20 sk. 8 rst. banko. Kurhusafgiften har fortfarande utgått med 16 sk. för hvarje inom hufvudstaden mantalsskrifven person och antalet af de å kurhuset under år 1855 vårdade personer har utgjort 989.

c) *Danviks hospital och därhus* samt den dermed förenade stiftelse, kallad *Enkehuset*. Vid 1855 års slut ägde hospitalet i jordegendom 99 mantal, uppskattade till 536,258 R:dr och belägne inom Stockholms, Upsala, Nyköpings och Westmanlands län, af hvilka hemman dock större delen är under skattemanna- och ständig besittningsrätt upplåten mot låg ränta. De af inrättningen begagnade byggnader samt derinvid belägna qvarnar äro brandförsäkrade till 84,831 R:dr 16 sk. Vid 1855 års slut utgjorde kapitalfonden 40,042 R:dr 13 sk. 6 rst. Inkomsterne samma år utgjorde 59,518 R:dr 5 sk. 11 rst. och utgifterne till underhåll 34,320 R:dr 50 sk. 6 rst. samt af andre slag 13,027 R:dr 13 sk. 8 rst. Antalet af de å inrättningarne samma år vårdade var 342.

Sedan Rikets sednast församlade Ständer anvisat ett belopp af 225,000 R:dr till åstadkommande af en ändamålsenlig inrättning för sinnessjukas vård i eller invid Stockholm, har Öfverstathållare-Embetet, med Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall, för denna inrättning inköpt lägenheterne Konradsberg och Hedvigsberg, mot en köpeskilling, stor 36,000 R:dr; och fortgår derstädes, under Öfver-Intendents-

Embets ledning, uppförandet af erforderlige byggnader, efter af Eders Kongl. Majt i nåder gillad plan och ritning.

d) *Kongl. Serafimer-lasarettet*: Utom fastighetsvärdet 140,000 R:dr, utgjorde dess kapital-behållning vid 1855 års slut 397,258 R:dr 2 sk. 5 rst. Inkomsterne uppgingo till 58,131 R:dr 2 sk. 4 rst. och utgifterne för sjukvård och underhåll till 52,124 R:dr 10 sk. samt af andra slag, såsom för fastigheterna, lifränta m. m., till 10,227 R:dr 7 sk. 10 rst. Nämnde år vårdades å lasarettet 3,251 sjuke personer med ett antal af 100,159 underhållsdagar. Under de sistförflutna fem åren hafva till lasarettet blifvit donerade tillsammans 113,488 R:dr 29 sk. 2 rst., deraf 58,500 R:dr under förbehåll af lifränta samt 36,455 R:dr 13 sk. 2 rst. med vilkor att räntan skall tills vidare afsättas till bidrag för lasarettets tillbyggnad och utvidgning.

e) *Provisoriska sjukhuset i Catharina f. d. Bränneri*: Detta sjukhus, som förvaltas, under Stadsnämndens öfverinseende, af en särskild, utaf Nämnden för det samma tillsatt direktion, omfattar fortfarande 2:ne afdelningar, den ena för botande af bensår och den andra för invärtes sjukdomar, eller den så kallade medicinska afdelningen, hvarunder äfven hörer afdelningen för koppmittade. Å sjukhuset voro år 1855:

	Å Bensårs- afdelningen.		Å Medicinska afdelningen.	
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.
Qvarliggande vid årets början	64	19	69	39
Intagne under året	186	75	822	382
Utskrifne under året.	197	71	645	289
Döde under året	4	—	184	100
Qvarliggande vid årets slut	49	23	92	32

hvarvid bör anmärkas, att bland de å medicinska afdelningen vårdade voro endast 2 kopp-patienter, hvaremot 195 hade cholera, i hvilken farsot 109 med döden afgingo.

Under år 1855 uppgick underhållsdagarnes antal å hela sjukhuset till 50,464, hvadan medeltalet vårdade om dagen var 138. Dagkostnaden för hvarje sjuk uppgick till 18 sk. 11 rst. och sjukhusets samtelige utgifter, efter afdrag af inkomsten för betalande patienter m. m., bestego sig till 19,380 R:dr 10 sk. 4 rst., hvilken kostnadssumma är vorden af Stadsnämnden godtgjord.

Jemte den vid provisoriska sjukhuset inrättade afdelning för botande af bensår, har daglig vård åt dermed behäftade fattiga kostnadsfritt lemnats vid en för sådant ändamål tillvägabragt särskild anstalt å Norrmalm.

f) *Allmänna Garnisons-Sjukhuset*: sjukhusets fasta egendom upptages i värde till 149,916 R:dr 32 sk. och dess inkomster, bestående af statsanslag, till 40,576 R:dr 14 sk. 6 rst. Utgifterna voro 34,163 R:dr 42 sk. 1 rst. och de sjukas antal utgjorde år 1855 i medeltal 187.

g) *H. K. II. Kronprinsessan Lovisas vård-anstalt för sjuka barn*: Denna inrättning, grundad på framlidne Medicine Doktern Per Elmstedts testamente, hvarigenom 8,264 R:dr 21 sk. 4 rst. banko donerades till förbättrad vård om barna-ålderns sjukdomar, har, genom enskilda frikostiga bidrag och insamlingar, blifvit i tillfälle att öppnas den 6 Februari 1854 uti en särskild, dertill på Kungsholmen uppförd byggnad, som i värde upptages till 33,526 R:dr 46 sk. Inrättningens kapitalfond utgjorde vid 1855 års slut 10,809 R:dr 11 sk. 11 rst. Inkomsterna uppgiogo till 10,951 R:dr 38 sk. 6 rst. samt utgifterna till 7,125 R:dr 5 sk. 9 rst. Inom anstalten vårdades år 1855 183 sjuka barn från hufvudstadens alla församlingar. Underhållsdagarnes antal för de sjuke har varit 11,527, således i medeltal 31 barn för dag. Underhållsdagarne för den af anstalten kosthållna betjeningen utgjorde 3,005. Medelkostnaden för underhåll, alla utgifter, utom de för fastighetens underhåll, inberäknade, har för dag varit 16 sk. 7 rst. och medelkostnaden för hvarje året om upptagen sjuksäng har utgjort 162 R:dr 26 sk. 6 rst. banko.

h) *Diakoniss-sällskapets sjukhus jemte dermed förenad läroanstalt, skola och barnhem*. Detta sällskap, som stiftades år 1849, har till systemål att, jemte ordnande af en läroanstalt eller Seminarium för kvinnors utbildning till sjuka, nödlidande, eller eljest hjälpbehöfvande likars vård och undervisning, tillika inrätta ett sjukhus, der dessa kvinnor eller »Diakonissor» skulle, under besörjande af sjukvården, kunna inhemta både theoretisk och praktisk undervisning i de sjukas behandling och skötsel. Härmed har jemväl en skola för fattiga barn och ett barnhem blifvit förenade. Anstalten öppnades den 9 Juli 1851 och sällskapet har år 1854 inköpt fasta egendomen Nris 5 och 7 vid Jaktvarfsgränd för 26,666 R:dr 52 sk. banko, derå dock endast 5,791 R:dr 5 sk. äro afbetalde. Kapital-behållningen var vid 1855 års slut 9,305 R:dr 44 sk. 10 rst. Inkomsterne från Maj 1855 till Maj 1856 utgjorde 5,957 R:dr 5 sk. och utgifterna 6,250 R:dr 30 sk. 10 rst. Antalet af vårdade patienter under året var 118. Diakonissornas antal utgjorde 6 och de som till detta kall förberedas 9. Alla vistas dock icke inom Diakonisshuset, utan några äro utsände dels som sjuksköterskor och dels som

skollärarinnor. I barnhemmet erhöles 24 fattiga föräldralösa barn vård och uppfostran.

D) Arbets-inrättningar:

a) *Norra frivilliga arbetshuset*: Om denna inrättning, som förvaltas af en direktion, bestående af åtta inom Jakobs och Johannis församling valda ledamöter, med kyrkoherden till ordförande, är uppgifvet att behållningen af inrättningens tillgångar år 1855, utom värdet för fastigheten, -upptaget till 12,000 R:dr, utgjorde 17,760 R:dr; inkomsterna 6,347 R:dr 9 sk. 4 rst., utgifter till arbetslöner 4,578 R:dr 46 sk. 4 rst. och till förvaltningskostnad m. m. 3,721 R:dr 33 sk. banko. Arbetsarnes antal uppgafs till omkring 400.

b) *Allmänna arbetshuset*: Enligt Eders Kongl. Majts för stadens allmänna arbetshus den 16 Mars 1855 i nåder utfärdade reglemente, har denna, under Stadsnämndens öfverstyrelse ställde och af en särskild direktion närmast förvaltrade inrättning till ändamål, att dels bereda hufvudstadens i behof varande arbetsföre och arbetsvillige invånare tillfälle till arbete antingen i deras egna hemvist, eller å arbetshuset, dels ock emottaga, med arbete sysselsätta och dymedelst till ordentliga och gagneliga samhällsmedlemmar söka ombilda sådana kringstrykande och bettlande personer, de der äga förmåga, men sakna håg till arbete; hvarjefutan å arbetshuset få intagas sådana mindre arbetsföra manspersoner, äfvensom sådana qvinnor, hvilka, jemlikt Kongl. Kungörelsen den 13 Juli 1853, varda af Öfverståthållare-Embete för polis-ärender till arbete vid arbets-anstalt i orten dömda.

Den del af allmänna arbetshuset, hvars föremål är att med spånad, strumpstickning och annat dylikt handarbete, förse fattiga personer, hvilka, utan att å arbetshuset intagas, af vederbörande ordningsmän derstädes anmälas till erhållande af arbete, att i egna hemvist förrättas, har under år 1855 varit anlitad i medeltal af omkring 204 personer i hvarje månad samt för fattigvården medfört en förlust af 2,035 R:dr 41 sk. 7 rst.

För hjon, som å arbetshuset intagas att förrätta arbeten, dels inom inrättningen, dels utom densamma hos enskilda personer, enligt kontrakt och uppå requisition, är, genom verkställda tillbyggnader, utrymmet successive tillökadt, så att arbetshuset, hvilket, då det vid slutet af år 1844 var afsedt för endast 150 hjon, sedermera utvidgats, först för omkring 220, vidare för omkring 300 och sednast under loppet af år 1853 för omkring 450 hjon. Denna afdelning af arbetshuset har under år 1855 varit anlitad sålunda:

	Män.	Qvinnor.
Qvarvarande vid årets början	351	80
Inkomna under året	309	104
Afgångna under året	395	100
Qvarvarande vid årets slut	265	84

Ibland de under året intagne 104 qvinnor hafva 14 varit af Öfverståthållare-Embetet till arbete under viss tid dömda.

Efter den utvidgning, arbetshuset numera erhållit, synes erforderligt utrymme vara derstädes beredt för emottagande af sådana personer af mankon, för hvilka sysselsättning å arbetshuset kan, åtminstone under vanliga förhållanden, behöfva inom hufvudstaden föranstaltas, hvaremot de 80 å 90 platser, som för qvinnor finnas att tillgå, visat sig icke motsvara behofvet; hvarföre denna brist i arbets-anstalter kommer att i främsta rummet afhjelpas vid ordnandet af den nya arbets- och försörjningsinrättning, som, efter hvad förut i underdånighet blifvit anmaldt, är under byggnad å Kungsholmen

De arbeten, hvarmed personalen förnämligast blifvit sysselsatt, hafva, likasom under föregående tiden, utgjorts, för karkor af gatuhållning, sågning och huggning af ved samt handräknings-arbeten utomhus, och för qvinnor af sömnad, spånad och tvätt.

Administrationskostnaden inberäknad, uppgick fattigvårdens förlust på de under år 1855 å arbetshuset intagne hjon till 8,141 R:dr 19 sk., hvilken, fördelad på personalens medeltal 337, utgör vid pass 24 R:dr 7 sk. 6 rst. för hvarje hjon.

Sammanräknade beloppet af arbetshusets utgifter under år 1855, som icke kunnat af inkomsterna betäckas, har utgjort 10,866 R:dr 14 sk. 8 rst., hvilket belopp är vordet från Stadsnämnden, af de under dess förvaltning ställde allmänna fattigvårdsmedel, tillskjutet.

Nedannämnde inrättningar, hvilka icke kunnat hänföras under ofvannämnde klasser, får Öfverståthållare-Embetet här omförmåla, nemligen:

a) *Stockholms Stads Sparbank*: Totalbeloppet af sparbankens kapitaler, som vid början af år 1851 utgjorde 1,901,309 R:dr 33 sk. 3 rst., uppgick vid 1855 års slut till 2,466,687 R:dr 4 sk. 1 rst., hvaraf delägarnes behållning var 2,325,503 R:dr 38 sk. och sparbankens dels genom gåfvor, dels genom räntevinst och till-

fallne medel uppkomne enskilda fond utgjorde **141,183 R:dr 14 sk. 1 rst.** banko. Antalet af delägare, som hade medel hos sparbanken deponerade, var vid 1851 års början **16,212** och vid slutet af år 1855 **20,072** personer.

b) *Sällskapet för dygdigt och troget tjänstefolks belönande*: Vid slutet af nyssnämnde år voro sällskapets tillgångar **15,735 R:dr 46 sk. 3 rst.** Inkomsterne, bestående af räntor, inträdes- och årsafgifter af ledamöterna samt gåfvor, utgjorde för samma år **1,280 R:dr 20 sk.**, deraf **1,155 R:dr** utdelades i belöningar och understöd till **109** tjenstehjon och **152 R:dr 28 sk. 10 rst.** åtgingo till förvaltningskostnader.

c) *Stockholms Assistans eller Pantlåne-inrättning*: Denna inrättnings lånerörelse, afsedd för de fattige folkklassernas betjenande med lån mot pant, har bedrifvits med den fond af **250,000 R:dr** banko, som Drätselkommissionen härtill anslagit; hvarförutan inrättningens föreståndare, enligt deras åtagande, hållit inrättningen tillhanda nödiga kapitaler för hvad härutöfver erfordrats, emot 6 procent ränta.

Lånerörelsen har varit i jemut stigande, så att, då år 1851 utgafs **117,104** lån med **528,914 R:dr 32 sk.**, hade den under år 1855 ökats och uppgått till **136,397** lån med ett utgifvet kapital af **617,577 R:dr** banko. Orsaken till denna ökade belåning hafva inrättningens föreståndare ansett dock icke ensamt få sökas i en förökad fattigdom, utan till stor del härledas från upphörande med låns gifvande å guld och silfver från Rikets Ständers Bank samt deraf, att den mindre näringsidkaren och handverkaren begagnar pantlåne-inrättningen såsom förlags-anstalt under tider af mindre gynnsamma konjunkturer. Det ringa antal panter, som förfaller till auktion och försäljning bevisar äfven, att inrättningen mera begagnas såsom tillflykt för tillfälliga behof, än armodets sista resurs, att realisera sin tillhörighet.

	R:dr	sk.	rst.
Vid 1851 års början voro de utestående lånen	64,927	st.	med
Och under loppet af de fem år, som denna berättelse omfattar, har sammanlagda summan af utgifna lån utgjort	615,367	»	med
Tillsammans	688,834	lån med	3,067,323 16
Häraf har genom lösning inbetalts:			
538,044 lån med	2,404,288:	—	och försålt:
77,303	313,809: 16.	615,367 lån med	2,718,097 16 —

	R:dr.	sk.	rst.
Så att vid 1855 års slut var den då belånade och i inrättningens lokal förvarade pantmassan	73,467 lån med	349,226	— —
Inrättningens inkomster under de sednaste fem åren hafva utgjorts af:			
Ränta och provision R:dr	179,935	2	—
Straff-afgift	7,569	38	—
Auktions-afgifter	18,556	42	—
Summa R:dr	206,061	34	—
saft inrättningens utgifter af:			
Aflöningskostnader	73,971	5	—
Ränta å lånekapitalet	85,387	3	1
Diverse omkostnader	8,336	39	11
Summa R:dr	167,695	—	—

Den sammanslagna räntan och provisionen å utgifna lån, som före den 1 April 1848 erlades med 14 procent, har sedermera varit nedsatt till 10 procent, men den årliga behållningen har ändock utgjort 7,693 R:dr 16 sk. i medeltal.

Inrättningen är mest anlitad under vintermånaderne, då oftast tusen lån på dagen utgifvas. Under sommar- och höstmånaderne är vanligen samma tillopp för panternas infösning.

Stadens inkomster och utgifter samt kostnad för stadens styrelse.

Från stadens Drätselkommission meddelad uppgift på stadskassans inkomster och utgifter ifrågavarande 5 år upptager följande:

		1851.		
1:o Af handel och sjöfart, efter afdrag af uppbörds-kostnader, der sådana ägt rum:				
Afgift af fartyg		19,096	7	6
Drätselkommissionens andel af allmänna tolagen		116,755	20	7
Stockholms stads allmänna tolag är den betydligaste inkomst, som ingår till stadskassan. Den utgöres fortfarande med $2\frac{1}{3}$ procent af tullvärdet för inkommande och $1\frac{1}{3}$ procent för utgående varor, med undantag af dels några artiklar, för hvilka särskild tolag efter gifna föreskrifter erlägges, dels andra, som äro ifrån tolag fria; Och denna afgift, som, efter afdrag af aflönings- och uppbörds-kostnad, fördelas till stadskassan med $\frac{80}{150}$ delar, hamn- och brobyggnadsfonden med $\frac{30}{150}$ delar, inqvarteringskommissionen med $\frac{33}{150}$ delar och Stockholms allmänna barnhus med $\frac{1}{150}$ delar, har odelad utgjort, utan afdrag af kostnaden:				
år 1851	223,299: 40. —			
» 1852	208,699: 25. —			
» 1853	198,079: 6. —			
» 1854	217,682: 25. —			
» 1855	250,121: 9. —			
	Summa 1,097,882: 9. —			
Afgift af varor, som vägas		73,740	3	—
» » » som stämpas		12,738	25	7
» » » som mätas eller räknas		36,869	21	3
Häribland är inbegripen den afgift, som, enligt Kongl. Brefvet den 23 Februari 1838, för alla till Stockholm, sjövägen, in- eller utrikes ifrån ankommande mätbara våta varor i fat, såsom bro- och kajafgift, till stadskassan influtit och hvilken utgjort, efter afdrag af uppbörds-kostnader:				
	Transport	259,199	29	11

ster:

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
17,733	47	4	16,857	3	4	22,582	35	—	25,369	47	1	101,639	44	3
108,971	5	7	103,379	25	9	113,824	23	2	133,397	46	—	576,328	25	1
76,791	19	—	71,395	26	7	81,841	15	4	109,594	44	6	413,365	12	5
11,113	34	4	11,134	23	8	17,375	5	9	23,356	27	11	75,718	21	3
34,862	18	7	38,385	19	1	46,660	29	2	34,393	33	7	191,171	25	8
249,472	28	10	241,152	2	5	282,284	12	5	326,115	7	1	1,358,221	32	8

		1854.		
	Transport	259,199	29	11
år 1851	24,167: 14. —			
» 1852	23,326: 25. —			
» 1853	26,422: 41. —			
» 1854	33,038: 6. —			
» 1855	19,000: —			
	Summa 126,154: 38. —			
Afgift af varor, som packas, eller af lakegods		4,336	26	—
Afgift af barlast, landningsstockor och bockar		3,570	43	—
Sluss-afgift		9,108	39	3
<i>Stadens öfrige inkomster:</i>				
Af stadens tomter: tomtören och 30:de penningar samt lösen för sådana tomter, som blifvit till fria upplätne		12,210	57	3
Af stadens hus och lägenheter: hyror		31,431	30	10
Af stads- och bokauktions-kamrarne		16,229	13	6
Burskapspenningar, saköresmedel, boter för felaktigt jern, 3:de och 10:de penningar af arf, med flera smärre tillfälliga inkomster		10,220	23	8
Arrende-afgift för bränvins-distillerings-rättigheter		16,666	32	—
Källare-frihetsmedel		8,880	—	—
Bidrag från brandförsäkringskontoret till eldsläcknings-redskapens materiel		3,000	—	—
Försälde fastigheter, nemligen: år 1851: en strandplats å Kungsholmen 266 R:dr 32 sk. och en del af en gränd-dessein i Adolf Fredriks församling 51 R:dr; år 1852: s. k. Castenhoffshuset 106,000 R:dr, en sjöplats å Kungsholmen 500 R:dr, en tomt å Ladugårdslandet 100 R:dr och en tomtremsa vid Brunkebergstorg 87 R:dr 40 sk. 8 rst; år 1853: en gränd-dessein i Catharina församling 300 R:dr och åbyggnaden på tomten N:ris 1 och 2 kvarteret Styrpinn vid Norrmalmstorg; år 1854: tomten M 6 kvarteret Skrafvelberget vid Norrmalms torg, 15,000 R:dr, tomterna N:ris 2 och 27, kvarteret Röda Berget, i Adolf Fredriks församling, 2,260 R:dr 15 sk. 6 rst., en sjöplats å Kungsholmen 300 R:dr, en tomt vid Johannisplan 120 R:dr och ett jordstykke i kvar-				
	Transport	374,854	35	8

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
249,472	28	10	241,152	2	5	282,284	12	5	326,113	7	1	1,358,291	32	8
3,514	44	—	3,396	4	6	3,981	44	4	4,201	14	5	19,430	37	3
1,540	21	4	1,273	5	4	2,243	24	—	2,210	21	4	10,838	19	—
10,220	28	4	10,181	5	8	13,157	18	6	15,683	17	10	58,351	13	7
16,262	43	—	13,796	54	3	14,558	12	1	13,487	6	10	70,315	37	5
29,765	1	6	28,823	13	6	29,692	25	6	32,970	—	2	152,682	23	6
16,526	34	—	16,893	6	3	17,177	30	6	17,416	42	6	84,243	30	9
18,723	18	7	7,898	35	3	6,422	31	2	10,293	5	—	53,558	17	8
16,666	52	—	11,966	32	—	10,400	—	—	7,800	—	—	63,300	—	—
3,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—	44,400	—	—
3,000	—	—	3,000	—	—	3,000	—	—	3,000	—	—	15,000	—	—
374,573	11	7	347,260	43	2	391,798	6	6	442,055	19	2	1,930,542	19	10

		1851.		
	Transport	374,854	35	5
	teret Riddaren å Ladugårdslandet 50 R:dr; samt år 1855: en strandplats vid Clara sjö 500 R:dr	317	32	—
Värdet af dels inköpte, dels nybyggde fastigheter: år 1851: egendomen M 4 kvarteret Icarus i St. Nikolai församling 4,000 R:dr. Tillökt värde af söder stadshus 25,000 R:dr genom förhöjd brandförsäkring; dito af egendomen N:ris 2 & 4 kvarteret Mars i Nikolai församling 4,666 R:dr 32 sk. och af ett för renhållningshjon nybygdt boningshus i Stadsgården 3,926 R:dr 32 sk. samt värdet af grönsaks-försäljningsbodas vid Munkbron 1,896 R:dr 13 sk. 8 rst.; år 1852: tillökt värde för nämnde boningshus i Stadsgården 3,338 R:dr 32 sk., år 1853: värdet af nya fängelsebyggningen 100,000 R:dr och tillökt värde för merberörde boningshus i Stadsgården 500 R:dr; år 1854: genom förhöjning af värdet å åtskillige af fastigheterna, enligt särskildt beslut, 50,733 R:dr 3 sk. 10 rst.; samt år 1855: egendomen M 5 kvarteret Icarus 11,500 R:dr och en del af egendomen M 2 kvarteret Caron 2,000 R:dr, båda belägna i Nikolai församling	39,489	29	8	
Afgift för utskänkning och minuterung af bränvin.	—	—	—	—
	Summa	414,662	1	1

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
374,573	11	7	347,260	43	2	391,798	6	6	442,055	19	2	1,930,542	19	10
106,687	40	8	1,333	16	—	17,730	15	6	500	—	—	126,569	8	2
3,358	32	—	100,500	—	—	50,733	3	10	13,500	—	—	207,561	17	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	58,240	11	2	58,240	11	2
484,599	36	3	449,094	11	2	460,261	25	10	514,295	30	4	2,322,913	8	8

	1851.		
<i>Till stadens allmänna inrättningar:</i>			
Bidrag till stadens hamn- och brobyggnadsfond	16,666	32	—
d:o d:o läroverk	10,000	—	—
d:o d:o kur- och sjukhus	5,000	—	—
d:o prins Carls inrättning för fattiga och vanvårdade barns uppfostran	1,000	—	—
d:o stadens polis	10,000	—	—
d:o uppboordsverket	16,156	42	9
d:o stadens brandväsende	4,655	12	8
d:o gatulägnings-arbeten	8,500	—	—
<i>Till fromma stiftelser:</i>			
Frimurare-barnhuset	60	—	—
Enke- och pupillkassan vid stadens verk, ränta & begravningshjälp, och till Magistratens disposition.	4,124	12	1
<i>Till Klereciets aflöning:</i>			
En fängpredikant	400	—	—
<i>Stadens öfrige utgifter:</i>			
Aflöning till Magistraten samt dess och Drättselkommissionens tjenstemän och betjente	98,133	20	—
Publike byggnader, muddrings-arbeten, underhåll af stadens hus, hamnar, broar och bryggor m. m.	110,116	43	10
De hufvudsakligaste byggnadsföretag, som blifvit bekostade, äro: hamn- och lastageplatsers, roddare- och tvättbryggors, passage- broars och aloppstrummors underhåll och nybyggnad 54,332 R:dr 12 sk. 11 rst.; hamnanläggning vid Eldqvarnsviken, hamnskoning vid nya Kungsholmsbron m. fl. 6,325 R:dr 24 sk. 10 rst.; Duc d'albes och moringar i hamnarne 1,467 R:dr 31 sk. 9 rst.; nybyggnader och reparationer å allmänna reservoirer 11,041 R:dr			
Transport	284,813	19	4
ter:			

ter:

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	83,333	16	—
10,000	—	—	10,000	—	—	10,000	—	—	10,000	—	—	50,000	—	—
5,000	—	—	5,000	—	—	5,000	—	—	5,000	—	—	25,000	—	—
1,000	—	—	1,000	—	—	1,000	—	—	1,000	—	—	5,000	—	—
10,000	—	—	10,000	—	—	10,000	—	—	10,000	—	—	50,000	—	—
15,792	36	4	15,246	35	4	15,780	1	10	16,221	8	4	79,197	28	7
3,190	30	2	2,535	42	—	5,072	34	4	4,753	36	8	20,208	11	10
8,500	—	—	8,500	—	—	8,500	—	—	8,500	—	—	42,500	—	—
60	—	—	60	—	—	60	—	—	60	—	—	300	—	—
4,140	5	8	4,086	26	—	4,228	47	5	4,213	46	6	20,793	41	8
400	—	—	900	—	—	800	—	—	800	—	—	3,300	—	—
97,727	41	4	97,325	4	—	97,325	4	—	97,325	4	—	487,836	25	4
85,593	43	8	66,080	40	9	69,538	11	8	82,856	21	4	414,186	17	3
258,071	45	2	237,401	36	1	243,971	35	3	257,397	4	10	1,281,655	44	8

Berättelse öfver Stockholms Stad för åren 1851—1855.

	1851.		
Transport	284,813	19	4
50 sk.; underhåll i jernvägarne af broar, bodar, plank och ställningar m. m. 1,519 R:dr 19 sk. 7 rst.; allmänna brunnars och pumpars underhåll 6,897 R:dr 10 sk. 7 rst.; lyktors underhåll å allmänna platser 802 R:dr 40 sk. 4 rst.; Birger Jarls staty 10,068 R:dr 15 sk. 7 rst.; reparation å Stadshuset 25,536 R:dr 17 sk. 3 rst. samt Fathurshuset 3,554 R:dr 40 sk.; fisksumpställningen vid räntmästaretrappan 897 R:dr 19 sk. 11 rst.; provisoriskt våghus vid Skeppsbron 882 R:dr 6 sk. samt till nya fängelsebyggnaden 116,406 R:dr 2 sk. 8 rst.			
Extra utgifter, såsom gatulyshållning, ved, ljus, papper, så väl till Magistraten, som för uppbörden af intrader, inventariepersedlar, politiliks begrafning, arfvoden m. m.	54,204	2	7
Fängsvården: fängförtäring samt andra omkostnader i och för fängsvården	12,846	32	2
Allmänna renhållningen af så väl gator och allmänna platser, som afträden	18,691	43	5
Räntor å stadskassans skuld	15,728	17	6
Ersättning för det indragna lahnefisket	200	—	—
Brandförsäkrings-afgift för stadens fasta egendomar, afskrifne medel m. m.	1,737	46	8
Värdet af dels nedrifna, dels försälda fastigheter till de belopp, hvartill de bland stadens tillgångar varit bokförde	30,016	32	—
Pensions- och indragningsstat för embets- och tjenstemän vid stadens verk	9,882	8	—
Afgift för utskänkning och minuterung af bränvin	—	—	—
Inköpte fastigheter, nemligen år 1851: egendomen № 4 i kvarteret Iearus 4,000 R:dr, år 1854: för bytet af tomter i kvarteret Styrpinn 500 R:dr; år 1855: egendomen № 5 i kvarteret Iearus 11,500 R:dr, 144 quadratalnar af egendomen № 2, kvarteret Caron i Nikolai församling 2,000 R:dr	4,000	—	—
Summa	432,121	9	8

1882.			1883.			1884.			1885.			Summa.		
258,071	45	2	237,401	36	1	243,971	35	3	257,397	4	10	1,281,655	44	8
51,231	2	3	48,883	32	8	52,324	32	5	51,228	29	2	257,872	3	1
23,760	25	2	20,845	24	6	21,549	7	3	20,971	16	3	99,973	9	4
21,360	33	8	22,846	39	4	19,943	9	7	11,450	1	4	94,292	31	4
15,451	27	6	15,224	46	7	14,754	34	6	13,033	—	8	74,192	30	9
200	—	—	200	—	—	33	16	—	—	—	—	633	16	—
2,556	1	3	3	36	—	1,002	14	1	7	—	—	3,307	2	—
20,000	—	—	7,033	16	—	—	—	—	—	—	—	57,050	—	—
8,728	27	4	8,607	22	—	9,365	30	1	7,232	16	10	43,816	8	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,135	31	6	14,135	31	6
—	—	—	—	—	—	500	—	—	13,500	—	—	18,000	—	—
401,360	18	4	361,047	13	2	363,444	35	2	388,955	4	7	1,946,928	32	11

Vid jemförelse emellan stadskassans inkomster och utgifter, visar sig för

år 1851 brist	17,459	8	7
» 1852 öfverskott	85,239	17	11
» 1853 öfverskott	88,046	46	—
» 1854 öfverskott	96,816	38	8
» 1855 öfverskott	125,340	25	9
eller, då medeltal räknas för dessa fem år, ett årligt öfverskott af	75,196	43	2

Stadskassans skuld, efter afdrag af fordringar, hvilken vid 1851 års början utgjorde 272,576 R:dr 2 sk. 2 rst., har under dessa fem år blifvit minskad med omkring 100,000 R:dr, approximativt beräknade, enär 1855 års hufvudbok vid uppgiftens aflemnande icke hunnit afslutas, så att den vid 1855 års slut utgjorde cirka 172,000 R:dr, härifland inberäknade å ena sidan alla stadens skulder, således ej blott de reverserade och med ränta löpande, utan äfven sådana utgiftsmedel, som Drätselverket vid nämnde års slut var skyldigt, men icke då betalt och följaktligen såsom skuld balanserat, såsom hamn- och brobyggnads-fondens, inqvarterings-kommissionens och allmänna barnhusets återstående tolagsandelar för året, samt å den andra stadskassans tillgångar ej allenast reverserade och med ränta löpande, utan äfven andra fordringar, såsom hos uppbördsmän, hvilkas slutliga uppörd icke kunnat vara vid årets slut levererad, behållning å räkning i banken m. m., fastigheterna dock undantagne.

Till upplysning om förhållandet med stadens räntebärande skuld är följande beräkning meddelad:

Stadskassans skuld utgjorde vid 1851 års början tillsammans, enligt förra berättelsen	917,582	11	3
Vid 1855 års slut var stadskassans så beskaffade skuld, enligt obligationer, löpande med fem procent ränta och utan rätt till uppsägning å långifvarens sida 5,000: — —			
Dito dito 4½ procent dito dito 102,833: 16. —			
Dito dito 3 procent och uppsägningsrätt 105,000: — —			
Dito dito 4½ procent dito 421,433: 16. —			
Dito dito 4 procent dito 199,933: 16. —	834,200	—	—
Extra jernvägsmedel	13,258	10	10
Transport	847,458	10	10

	Transport	847,458	10	10
Premielån		13,900	—	—
Pantlåne-inrättningens vinstmedelsfond å 4½ procent		26,448	26	3
	Summa B:ko R:dr	887,806	37	1
<i>Fordringarne voro dter:</i>				
Af Stadsmäklaren J. Holm, mot 4 procent	83,333: 16. —			
Af Mälareprovinsernas Hypotheks-förening mot dito	6,066: 32. —			
Återstod af lån till fängelse-direktören Sunnerdahl å 5 procent	3,412: 37. 5.			
Dito af G. O. Bäckström för inrättande af gästgifveri å 4½ procent	8,765: — —			
Dito af entreprenören för allmänna asträdesrenhållningen för uppköp af inventarier, mot 5 procent	69,893: 34. 9.			
Till pantlåne-inrättningens bedrivande mot 4 procent försträckt	200,000: — —			
Af hamn- och brobyggnadsfonden, mot 4½ procent	286,866: 32. —	658,339	2	—
Hvarefter återstå räntelöpande skulder		229,467	35	1

Hvartill komma tjänstemännens inestående begravningshjelps-medel, som vid 1855 års slut utgjorde 45,484 R:dr 32 sk. banko och hvarå ränta erlägges å 5 procent; Och inhemtas häraf, att den räntelöpande skulden under dessa 5 år blifvit minskad med 80,685 R:dr 45 sk. banko.

Enligt 1855 års räkenskaper, äger Stockholms stad fastigheter till ett brandförsäkradt värde af 501,855 R:dr 26 sk. 8 rst. samt dessutom åtskillige icke brandförsäkrade lägenheter och tomter uppskattade till 292,527 R:dr 37 sk. 4 rst., eller ett sammanräknadt värde af 794,383 R:dr 16 sk. banko, hvarå, efter afdrag af den uppgifna skuldsumman, 172,000 R:dr, en behållning af 622,383 R:dr 16 sk. uppkommer till stadskassans fördel. Denna behållning kan dock icke realiseras genom fastigheternas försäljande, enär större delen af dessa äro oumbärliga för de staden åliggande mångfaldiga och viktiga allmänna förbindelser.

	1851.		
Enligt Kongl. Brefvet den 6 Juli 1849 har staden från och med 1850 uppburit och särskildt redovisat afgift för rättigheten att inom hufvudstaden i minut försälja bränvin m. m., hvilken afgift, efter afdrag af uppbördskostnader, utgjort	63,366	40	6
Af denna intrad hafva följande utgifter blifvit anvisade att utgå, nemligen:			
Anslag till polisverket, enligt Kongl. Brefven den 9 Mars och den 4 Maj 1850 samt den 1:ste Juli 1853	50,000	—	—
Dito till fasta posteringar af Stockholms garnison, enligt Kongl. Brefvet den 12 Okt. 1850	571	22	8
Dito till Stockholms stads Nämnd, enligt Kongl. Brefvet den 17 Januari 1851, för utvidgning af allmänna arbetshuset	10,000	—	—
Summa	60,571	22	8
Öfverskott å dessa medel vid 1851 års början	—	—	—
Influtne under dessa fem år tillhopa	—	—	—
Utgifne under samma tid	—	—	—
Hvarå afgå utbetald lönetillökning åt Underståthållaren, enligt Kongl. Brefvet den 16 Maj 1851	—	—	—
Och till Stadsrevisorern för granskning af räkenskaperne, enligt beslut den 6 September 1849	—	—	—
Och utgjorde således öfverskottet vid 1855 års slut	—	—	—

Med återopande af Kongl. Förordningen den 18:de Januari 1855, har afgiften staden från den 1:ste Oktober 1855 uti de från Drätselkommissionen meddelade

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
63,546	30	6	62,953	41	4	60,746	21	11	43,261	37	1	293,875	27	4
50,000	—	—	51,777	37	4	55,333	16	—	41,500	—	—	248,611	5	4
543	43	3	562	7	6	527	39	10	304	6	10	2,509	24	1
10,000	—	—	10,000	—	—	4,885	14	1	—	—	—	34,885	14	1
60,543	43	3	62,339	44	10	60,746	21	11	41,804	6	10	286,005	43	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,093	20	4
—	—	—	—	—	—	293,875	27	4	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	286,005	43	6	7,869	31	10	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	400	—	—	2,400	—	—	5,469	31	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,563	4	2

för utskänkning och minuterung af brännvin och andra spirituösa drycker i hufvud-
 uppgifter blifvit bland stadens öfrige inkomster upptagen.

Angående den s. k. hamn- och brobyggnadsfonden, som jemväl lyder under

		1881.		
<i>Inkomster:</i>				
Fondens andel $\frac{30}{150}$ -delar af stadens allmänna tolag, efter afdrag af uppbördskostnaden		43,783	13	3
Bidrag från stadskassan		16,666	32	—
Hamn- och brobyggnads-afgift för borgerlig rörelse, efter afdrag af uppbördskostnaden		7,554	44	—
Hysesmedel		1,400	—	—
	Summa B:ko R:dr	69,404	41	3
<i>Utgifter:</i>				
Räntor å fondens skuld		14,235	—	—
Löner, arvoden och pensioner m. m.		2,508	16	—
För vård och underhåll af planteringarne å Strömpaterren och Berzelii park		300	—	—
Hamn- och brobyggnadsarbeten		94,118	22	6
Extra utgifter		73	16	—
	Summa B:ko R:dr	111,235	6	6

Drätsel-

Drätzel-kommissionens förvaltning, hafva följande uppgifter blifvit lemnade:

1852.			1853.			1854.			1855.			Summa.		
40,864	7	7	38,767	15	11	42,684	8	4	48,750	—	—	214,848	45	1
16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	83,333	16	—
7,702	24	—	8,050	32	—	7,947	4	—	7,800	—	—	39,055	8	—
1,400	—	—	1,400	—	—	1,400	—	—	1,400	—	—	7,000	—	—
66,633	15	7	64,884	31	11	68,697	44	4	74,616	32	—	344,237	21	1
14,627	10	8	15,622	27	4	18,383	31	2	20,418	22	11	85,286	44	1
2,478	16	—	2,478	16	—	2,480	16	—	2,382	16	—	12,327	32	—
300	—	—	300	—	—	8	5	26	1,053	2	—	2,808	28	8
13,072	16	9	135,914	15	6	166,799	—	1	94,025	15	2	503,929	22	—
—	—	—	—	—	—	33	16	—	33	16	—	140	—	—
30,477	45	5	154,315	10	10	188,551	41	11	117,912	24	1	602,492	30	9

De under titeln hamn- och brobyggnadsarbeten uppförde utgifter hafva varit återstod af kostnaderne för nya slussbyggnaden och kajbyggning vid nybrohamnen. planering af och planteringar å numera så kallade Berzelii park, kajbyggnaden vid slussen och ordnandet af slussplan, kajbyggnad vid skeppsbron samt åtskillige reparationer, så väl å bron öfver norrström, som en del af kajen.

Den år 1851 fullbordade nya slussbyggnaden har kostat, enligt slussbyggnadsstyrelsens räkenskaper, 335,047 R:dr 4 sk. 9 rst., hvartill komma Drätselkommissionens utgifter, synnerligast genom värdet af slussen och å planen dervid nedrifne byggnader 62,463 R:dr 5 sk. 1 rst., eller tillhopa 397,510 R:dr 9 sk. 10 rst. banko.

Hamn- och brobyggnadsfondens skuld, som vid 1851 års början utgjorde 363,773 R:dr 19 sk. 3 rst., uppgår, hufvudsakligen genom ett hos handels- och sjöfartsfonden upptaget amorteringslån af 300,000 R:dr, vid 1855 års slut till ett kapital-belopp af cirka 747,000 R:dr, hvaremot tillgångarne, utom de inom linien i räkenskaperne upptagne värden af nybyggde broar och kajer, 1,727,053 Rdr, bestå endast af värdet af Öfverståthållare-huset, bokfördt till inköpspriset 16,666 R:dr 32 sk. banko.

Angående borgerskapets förvaltande verk *Bemedlings-kommissionen*, om hvars föremål och verksamhet i föregående berättelser blifvit omförmäldt, hafva *Borgerskapets Äldste* uppgifvit följande:

Hvad först beträffar kommissionens inkomster, har någon annan förändring af anmärkningsvärd beskaffenhet icke ägt rum, än att då kommissionens utgifter för 1854 och 1855 icke påkallat den extra ordinarie kontribution, som hufvudsakligast till riksdags-arfvodens betäckande sedan år 1845 intaxerats, någon annan inkomst under dessa två år å denna titel icke förekommit, än som utgjort restantier ifrån föregående år, samt att det bidrag ifrån stadskassan till navigationsskole-byggnadens underhåll, hvilket år 1852 uteblifvit, sedermera är vordet inbetaldt.

Vidkommande åter utgifterne, hafva dessa förökats derigenom, att kommissionen öfvertagit bekostandet till Kongl. Seralimer-lasarettet af sjukvård för stadens militärkompani, samt att *Borgerskapets Äldste*, med hänsigt till en under sednare åren inträffad betydlig stegring af pris å lefnadsförnödenheter, beviljat ej blott *Chefen* för nämnda kompani en summa af 1,333 R:dr 16 sk. b:ko såsom bidrag och underhåll af kompaniet, utan äfven löneförbättring för större delen af kom-

missionens tjenstemän; hvarförutan enligt Borgerskapets Äldstes beslut år 1853 utgått 500 R:dr årligen till underhåll af borgerskapets gubbbhus-inrättning och, enligt beslut år 1851, 1852 och 1855, 600 R:dr om året såsom hyresbidrag till Slöjdföreningens skola här i staden.

Ordinarie kontribution	
Extra ordinarie kontribution	
Borgerlig bro- och hamnbyggnads-afgift	
d:o inqvarterings-afgift	
Räntor på kommissionens kapitaler	
Inqvarteringspenningar för Stadsmilitär-kompaniet	
För Navigationsskolan	
Inkomst af Börshuset	
Öfverskott af inqvarteringsmedel	

Summa R:dr

Hvaremot utbetalningarne varit följande:

Till Drätselkommissionen bro- och hamnbyggnads-afgift	
» Inqvarteringskommissionen borgerlig inqvarterings-afgift	
Underhåll af stadens militärkompani	
Löner, arfvoden och pensioner	
Ved och ljus till Corps de Gardes och kontoren	
Borgar-ståndets kansli	
Skrifmaterialier m. m.	
Extra utgifter i kommissionen	
Ränta å en donation till enkehuset	
Donation till gubbbuset	
Pensioner af kommissionens fonder	
Underhåll af Navigationsskolan	
Riksdagsarfvoden	
Till Slöjdföreningens skola	
Taxeringskostnad	
Illuminationskostnad den 9 Februari 1853	
Förplägning till fattige vid aftäckandet af Birger Jarls staty	
Reparation af Börshuset	

Summa R:dr

ster hafva utgjort:

1851.			1852.			1853.			1854.			1855.		
33,956	16	—	34,195	8	—	35,032	40	—	34,493	36	—	36,144	24	—
8,910	—	—	4,267	6	—	4,194	34	—	89	26	—	3	8	—
7,902	8	—	7,820	24	—	8,277	44	—	8,287	28	—	8,594	16	—
6,863	8	—	3,208	22	—	4,098	38	—	4,119	36	—	8,197	24	—
2,597	16	—	4,044	37	4	3,133	9	4	4,845	2	—	3,288	45	4
1,620	32	6	1,620	32	6	1,528	32	6	1,620	32	6	1,620	32	6
200	—	—	—	—	—	225	—	—	200	—	—	200	—	—
3,343	3	10	1,117	27	—	807	44	11	4,069	19	1	1,883	12	3
4,000	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—
69,392	36	4	56,274	12	10	59,299	2	9	57,696	13	7	60,232	18	1
8,114	36	—	7,673	44	—	8,261	36	—	8,072	20	—	7,993	16	—
4,814	6	—	3,686	34	—	2,518	36	—	2,599	32	—	5,355	46	—
20,573	—	—	20,170	—	—	20,120	—	—	20,120	—	—	21,453	16	—
5,140	4	—	5,190	4	—	5,190	4	—	5,165	4	—	6,390	44	—
593	23	—	552	15	—	620	34	—	677	45	6	672	31	6
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
542	3	—	539	39	—	495	26	8	487	36	—	532	25	—
100	—	—	100	—	—	100	—	—	100	—	—	100	—	—
333	16	—	333	16	—	333	16	—	333	16	—	333	16	—
—	—	—	—	—	—	500	—	—	500	—	—	500	—	—
2,710	32	—	2,859	40	—	2,755	8	—	2,747	16	—	3,230	21	4
340	21	—	148	30	—	221	2	4	136	12	—	516	36	8
12,416	32	—	—	—	—	2,350	—	—	17,050	—	—	—	—	—
—	—	—	1,200	—	—	600	—	—	600	—	—	600	—	—
350	—	—	350	—	—	350	—	—	350	—	—	376	32	—
—	—	—	—	—	—	1,842	20	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,247	23	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	8,163	24	5	1,019	38	—	3,333	16	—
56,128	29	—	42,804	30	—	54,422	15	5	61,207	2	6	51,339	12	6

Af *Stockholms stads Båtsmanshålls-kommission*, som har sig uppdraget debiteringar blifvit lemnade om kostnaderne för båtsmanshållet:

Båtsmans-vakans-avgift för 437 man	
Förvaltnings-omkostnader	
	<u>Summa R:dr</u>

eller i medeltal för hvarje af ifrågavarande 5 år 22,528 R:dr 4 sk. $\frac{1}{5}$ rst. banko.

Enligt hvad af föregående femårsberättelse upplyses, äro de, som i staden äga stadens båtsmanshållsskyldige invånare, och medel för ofvanuppgifne kostnaders hålls-avgift, hvilken utgått år 1851 och 1852 med 5 sk., för åren 1853 och 1854 lände bevillningsförordnings 2:dra artikel beräknadt.

För *brandvaktskassan* och dess förvaltning har *Brandvaktskasse-administrations*

Inkomster:

Brandvaktss-avgift	
Räntor å lån	
Diverse inkomster	
	<u>Summa R:dr</u>

Utgifter:

Avgift för bestridandet af nattvaktspatrulleringen i hufvudstaden	
Pensioner till afskedade officerare och soldater vid f. d. brandvaktskompaniet	
Inrättningens administrationskostnad	
	<u>Summa R:dr</u>

Kassans kapitalfond var vid slutet af

år 1851	74,538: 42. 2.
» 1852	82,128: 33. 9.
» 1853	86,517: 2. 1.
» 1854	88,272: 14. 4.
» 1855	92,616: 43. 3.

tering, uppbörd och redovisning af stadens båtsmanshålls-afgift, hafva följande upp-

1851.			1852.			1853.			1854.			1855.		
17,908	28	8	16,895	16	4	23,874	20	—	19,410	28	8	24,016	12	8
2,122	12	—	2,115	20	—	2,095	22	—	2,102	4	—	2,100	—	—
20,030	40	8	19,010	36	4	25,969	42	—	21,512	32	8	26,116	12	8

fastigheter, samt borgare, och de, som erlägga skatt till staden för borgerlig rörelse, bestridande hafva anskaffats genom en å de båtsmanshållsskyldige uttaxerad båtsmans- med 6 sk. samt för år 1855 med 12 sk. allt på bevillnings-riksdalern, efter gäl-

tionen lemnat följande uppgifter:

1851.			1852.			1853.			1854.			1855.		
40,005	14	5	41,029	45	5	42,113	16	8	42,253	28	11	44,636	38	9
2,633	16	—	2,798	29	4	3,025	3	10	2,991	32	—	3,134	38	8
75	—	—	3,221	4	10	125	3	—	—	—	—	—	—	—
42,713	30	5	47,049	31	7	45,263	23	6	45,245	12	11	47,771	29	8
37,496	47	3	37,764	31	—	39,022	29	—	41,491	24	8	41,738	—	6
625	—	—	587	32	—	520	40	—	437	24	—	434	8	—
1,215	21	—	1,107	25	—	1,331	34	2	1,561	—	—	1,254	40	—
39,337	20	3	39,459	40	—	40,875	7	2	43,490	—	8	43,427	—	6

Hvad stadens inqvarterings-inrättning angår, har Inqvarterings-kommissionen

<i>Inkomster:</i>	
Andel $\frac{33}{150}$ delar af allmänna tolagen	
Dubbla vågpenningar	
Hyrer af kasernhusen	
Intressen af utlånte medel	
Husägarnes inqvarterings-afgift	
Borgerskapets dito	
Diverse inkomster	
	Summa R:dr
<i>Utgifter:</i>	
Inqvarterings-utgifter	
Förvaltningskostnader	
Upphördskostnader	
	Summa R:dr

Kassans kapitalfond var vid slutet af

år 1851	132,728: 45. 6.
» 1852	132,719: 8. 6.
» 1853	127,431: 9. 5.
» 1854	128,121: 42. 5.
» 1855	135,772: 19. 6.

Den högre summan af inqvarterings-utgifter för år 1855 härleder sig från 16 sk., efter afdrag af hvilket belopp den egentliga årsutgiften utgör 52,686 R:dr

meddelat angående verkets inkomster och utgifter:

1851.			1852.			1853.			1854.			1855.		
49,125	46	—	45,913	43	—	43,577	19	—	47,890	7	—	56,060	4	—
602	26	11	782	43	8	459	34	7	469	13	1	535	42	11
970	—	—	986	32	—	1,145	—	—	1,070	—	—	1,371	18	8
1,731	32	—	2,056	32	—	2,056	32	—	2,209	26	4	2,623	43	4
4,814	6	—	3,686	34	—	2,518	36	—	2,599	32	—	5,355	46	—
4,814	6	—	3,686	34	—	2,518	36	—	2,599	32	—	5,355	46	—
83	3	—	461	34	1	—	—	—	1,645	24	—	16	28	—
62,141	23	11	57,575	12	6	52,276	13	7	58,483	38	5	71,319	36	11
53,457	38	—	52,581	5	9	53,084	22	2	53,347	37	4	59,193	5	1
3,078	40	6	2,869	36	—	2,841	14	8	2,804	46	—	2,809	15	—
2,047	8	4	2,134	7	9	1,638	23	10	1,640	18	1	1,666	39	9
58,583	38	10	57,585	1	6	57,564	12	8	57,793	5	5	63,669	11	10

inräknad kostnad för norra kasernens påbyggnad och reparation med 6,506 R:dr 37 sk. 1 rst. banko.

Förvaltningen för gatulägnings-arbetena i hufvudstaden, som, till följd af Kongl. Brevet den 13 Maj 1845, har sig uppdraget underhållet och omläggningen af stadens gator och allmänna platser jemte grusning af stadens vägar, har öfver sin verksamhet afgifvit följande uppgifter:

År 1851 skedde omläggning af Dödgräfvargränd, Malmtorgsgatan, Arsenalsgatan, Grefsgatan, Nybrohamnen, Lilla Badstugatan, Mäster Samuelsgränd och Jakobs Bergsgränd samt delar af Skeppsbron, Prestgatan, Stora Kungsholmsgatan, Drottninggatan, Stora Skinnarviksgatan, Besvärgsgatan, Timmermansgatan, Pihlgatan och Tavastgatan, till en areal af 12,937 kvadratfamnar. Kostnaderne härföre, deruti jemväl inberäknade grusningsarbeten, sloppstrummors underhåll, aflöningar, upphandlad trottoir-sten, uppgingo till 57,935 R:dr 14 sk.

År 1852 omlades Norra Tullportsgatan, Stakensgränd, Allmänna gränd och Trappgränd samt delar af Koruhamustorg, Nya Kungsholmsbrogatan, Jakobsgränd och Stadsgården, tillsammans utgörande, tillika med betydliga reparationer å flera andra gator, 9,015 kvadratfamnar. Kostnaderne bestego sig detta år till 47,826 R:dr 45 sk.

År 1853 blefvo omlagde Korduansmakaregränd, Jungfrugatan, Norra Smedjegatan, Gullgränd, Hötorgsgränd, Gustaf Adolfs torg och Myntgränd samt delar af Stadsgården, Riddarholmen och Hornsgatan, tillsammans 12,191 kvadratfamnar. Kostnaderne utgjorde 60,534 R:dr 4 sk. 2 rst.

År 1854 omlades Stora Träskgatan, Stora Nygatan, platsen emellan Stora Trädgårdsgatan och Carl XIII:s torg, Strandgatan, Lilla Wattugränd samt delar af Skeppsbron, Stora Badstugatan, Malmskillnadsgatan och Hornsgatan, tillsammans 11,576 kvadratfamnar. Kostnaderne uppgingo till 73,506 R:dr 8 sk. 1 rst.

År 1855 skedde omläggning af Göthgatsbacken, Näckström-gränd, Myntgatan, Kocksgränd, Källar- och Urvädersgränd, Schalenii-gränd samt delar af Skeppsbron, Malmskillnadsgatan, Hornsgatan och Adolf Fredriks torg, Spetsens backe, Fredsgatan, Drottninggatan, Mäster Samuelsgränd, tillsammans 9,604 kvadratfamnar. Kostnaderne, inberäknade ofvannämnde utgifter, uppgingo till 65,264 R:dr 40 sk. 5 rst.

Härförutan hafva trottoirer af huggen och tuktad sten, då husägarne velat sådan bekosta, samt, i annat fall, af fältsten blifvit anbragte å alla sådana gator, hvilkas bredd tillätit trottoirers anläggande.

Härjemte bifogar Öfverståthållare-Embetet i underdånighet *en tabell*, hvaruti de uppgifter, angående hufvudstaden, hvilka, enligt formulärerne för femårsberättelserna,

skola i tabell meddelas, blifvit upptagne, så vidt det låtit sig göra, och hufvudsakligen efter samma grunder, som äro följda vid upprättandet af de till Öfverståthållare-Embetets förra berättelser hörande tabeller. Dervid fogas i underdånighet följande upplysningar:

1:o. De i tabellen förekommande penningebelopp äro uppförde efter sakförhållanderne år 1855.

2:o. Olikheten emellan antalet af *hus och tomter* uti denna tabell, der de, i enlighet med Stads-Ingeniörens meddelade uppgift, äro upptagne till 4,576, och deras antal i den vid sednaste berättelsen fogade tabellen, härleder sig deraf, att till hvarannan gränsande tomter, då de hufvudsakligen äro ägare, blifvit, ehuru försedda med olika tomtnummer, räknade för en enda tomt, äfvensom af de tomtstyckningar, som efter år 1850 ägt rum. I fastigheternas uppförda taxeringsvärde äro åtskillige uti det i tabellen uppgifna antalet af *hus och tomter* inbegripna fastigheter, hvilka ägas eller disponeras af Kronan, vissa allmänna bolag och fromma stiftelser, icke beräknade, emedan de ej blifvit uppskattade för bevillningserläggande. Å *bruk, manufakturverk och qvarnar* har taxeringsvärdet ej kunnat särskildt uppgifvas, utan är det intaget i värdet af de egendomar, der dessa inrättningar befinnas, äfvensom den del af stadens jord, som af enskilde disponeras, ingått i fastigheternas utsatta uppskattningsbelopp.

3:o. Såsom *bränvinsbrännings-afgift* är i tabellen införd den årliga afgift, som för rättigheten att distillera bränvin erlägges till stadens kassa.

4:o. Hvad under rubriken *Klerociets underhåll* finnes infördt är det belopp territorial-församlingarnes pastorer, komministrar och kyrkobetjente samt tyska och finska församlingarnes presterskap och kyrkobetjening åtnjutit i löneförmåner och inkomster, sådana dessa blifvit uppskattade vid bevillnings-taxeringarne.

5:o. Under benämning *fattigförsörjnings-medel* äro upptagne: a) allmänna fattigförsörjnings-afgiften af stadens invånare 162,955 R:dr 4 sk. 10 rst.; b) böter för underlåtenhet att betala krono-utskylder 2,719 R:dr 15 sk. 3 rst.; c) kurbus-afgiften 21,785 R:dr; d) de inom hvarje församling åtagne och uppburne, till fattigvården disponerade fattig- och armbössemedel, samt vanliga afgifter vid bröllop, bårndop och begrafningar, tillsammans approximativt beräknade till 16,000 R:dr.

6:o. Vaghållningskostnaden har blifvit uppförd med det belopp, hvartill utgifterne af förvaltningen för gatulägnings-arbetena i hufvudstaden för år 1855 utgått.

7:o. Till *diverse onera* äro hänförde och beräknade:

Bränvinsminuterings-afgift	9,531	12	—
Folkskole-afgift	11,238	12	—
Afgift till Wadstena Krigsmanshuskassa för fastighetsköp (för år 1851)	2,359	10	8
Böter, ådömde vid stadens domstolar	237	16	—
Afgift till Riddarhuskassan	497	—	—
Brandvaks-afgift af fastigheter	44,630	38	9
Inqvarterings-afgift af hus och borgerlig rörelse	10,711	44	—
De å borgerskapet uttaxerade medel, som ingått till bemedlingskommissionen	36,147	32	—
Afgifter till kyrkors och skol-inrättningars underhåll, omkring . .	25,000	—	—
Kostnad för gatulyshållning	53,791	—	—
Dito för gators renhållning, approximativt	50,000	—	—
Summa B:ko R:dr	244,144	21	2

Af de orsaker, som i föregående femårsberättelser äro nämnda, har icke heller nu i tabellen inllutit någon uppgift på kostnaden för *stadens styrelse* eller för *skjutshållningen*; äfvensom Öfverståthållare-Embete icke är i tillfälle meddela upplysningar om *utsädet* och *medel-afkastningen* å den till hufvudstaden hörande jord, eller på antalet af der underhållna kreatur.

Med djupaste vördnad, nit och trohet framhärdar

Stormäktigste, Allernådigste Konung

Eders Kongl. Maj:ts

Underdånigste och tropligtigste tjenare och undersåte:

JACOB HAMILTON.

CARL TELANDER.

Stockholm den 30 September 1856.

